

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Lumme Energia Oy

Asia

Sähkömarkkinalain (588/2013) mukaisen toimitusvelvollisen sähkön vähittäismyyntituotteen hinnan kohtuullisuus ja julkisuus sekä pörssihintaan sidottu tuote ainoana toimitusvelvollisena sähkön vähittäismyyntituotteena

Asianosainen

Lumme Energia Oy (Y-tunnus 2038931-6)

Tutkintapyynnön tekijät

Tutkintapyynnön tekijä A (dnro 2541/040202/2022)

Tutkintapyynnön tekijä B (dnro 2009/040202/2022)

Tutkintapyynnön tekijä C (dnro 2668/040202/2022)

Perustelut

Asian käsittely

Energiavirastoon on 13.9.2022 ja 13.10.2022 sekä 7.11.2022 saapunut tutkintapyynnot koskien Lumme Energia Oy:n (jäljempänä myös *asianosainen*) toimitusvelvollista sähkönmyyntituotetta. Energiavirasto on saapuneiden tutkintapyyntöjen johdosta aloittanut tutkinnan koskien asianosaisen sähkömarkkinalain (588/2013) 67 §:n mukaisen toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen hinnan kohtuullisuutta ja julkisuutta sekä sitä, voiko pörssihintaan sidottua tuotetta tarjota ainoana toimitusvelvollisena sähkönmyyntituotteena. Lisäksi Energiavirasto on tutkinut sähkömarkkinalain 68 §:n mukaista vähittäismyyjän myyntiehtojen ilmoittamista Energiavirastolle.

Fingrid Datahub Oy on 1.9.2022 ja 4.4.2023 Energiaviraston pyynnöstä toimittanut asiassa tiedon kunkin jakeluverkonhaltijan vastuualueella toimivasta toimitusvelvollisesta sähkön vähittäismyyjästä. Asianosainen on näiden tietojen mukaan ollut toimitusvelvollinen sähkön vähittäismyyjä 13 eri jakeluverkonhaltijan vastuualueella. Kyseiset jakeluverkonhaltijat ovat Energiaviraston pyynnöstä toimittaneet asiassa lausuntonsa.

Energiavirasto on varannut asianosaiselle mahdollisuuden lausua asiassa sekä esittää muuta tarpeelliseksi katsomaansa selvitystä.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Energiavirasto on pyytänyt asianosaista ilmoittamaan sellaiset sähkönmyyntituotteet, joita asianosainen on tarjonnut toimitusvelvollisuustuotteina ajanjaksolla 1.1.2022–30.4.2023 sekä sellaiset kyseistä ajankohtaa ennen tarjotut toimitusvelvollisuustuotteet, joille on vielä kyseisen tarkastelujakson aikana ollut voimassa olevia sopimuksia.

Energiavirasto on pyytänyt asianosaiselta selvitystä ennen kaikkea edellä mainittujen tuotteiden hinnoittelusta, hinta- ja muiden myyntiehtojen julkisuudesta sekä hinta- ja myyntiehtojen ilmoittamisesta Energiavirastolle. Lisäksi Energiavirasto on muun ohella tiedustellut, miksi asianosainen on päättänyt ryhtyä tarjoamaan pörsisähkötuotetta ainoana toimitusvelvollisuustuotteenaan.

Asianosainen on 31.1.2023 toimittanut Energiaviraston pyynnöstä selvityksen ja 15.2.2023, 25.4.2023 sekä 22.11.2024 lisäselvitykset asiassa.

Johtopäätökset

Energiaviraston toimivalta

Sähkömarkkinalain (588/2013) 106 §:n 2 momentin mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa sähkömarkkinalain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä sähkömarkkinalain nojalla annettujen lupapäätösten noudattamista. Valvonnasta säädetään sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetussa laissa (590/2013).

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 5 §:n mukaan Energiaviraston tehtävänä on valvoa kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetun kansallisen ja unionin lainsäädännön ja viranomaisten määräysten noudattamista sekä hoitaa muut 2 §:ssä tarkoitetussa lainsäädännössä sille annetut tehtävät.

Energiavirasto toteaa, että 8.4.2025 voimaan tulleella lailla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta (136/2025) on muutettu sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 9 §:ää. Asia koskee toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen hinnan kohtuullisuutta ja julkisuutta ajanjaksolla 1.1.2022–30.4.2023, joten Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava lainmuutoksen (136/2025) voimaan tullessa voimassa ollutta sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ää. Tässä päätöksessä viittauksilla sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ään tarkoitetaan sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:ää sellaisena kuin se oli sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain (136/2025) voimaantullessa.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain 9 §:n mukaan Energiaviraston on velvoitettava kyseisen lain 2 §:ssä tarkoitetussa kansallisessa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä velvoitteita rikkonut tai laiminlyönyt korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata. Päätöksessä voidaan myös määrätä palauttamaan asiakkaalle virheellisesti peritty maksu, jos palautukseen ei sovelleta kyseisen lain 14 §:ssä säädettyä palautusmenettelyä.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Sähkömarkkinalain muuttamisesta annettu laki (497/2023)

Energiavirasto toteaa, että viraston toimivalta sen valvoessa sähkömarkkinalain toimitusvelvollisuutta koskevien säännösten noudattamista on jälkikäteinen, jolloin arvioitaessa lainsäädännön noudattamista on asiaa tarkasteltava suhteessa tutkitavan menettelyn ajankohtana voimassa olleeseen lainsäädäntöön.

Energiavirasto toteaa, että 1.6.2023 voimaan tulleella lailla sähkömarkkinalain muuttamisesta (497/2023) on muutettu sähkömarkkinalain (588/2013) 67 ja 68 §:ää. Tutkintapyyntöt ovat saapuneet Energiavirastoon 13.9.2022 ja 13.10.2022 sekä 7.11.2022. Niissä on pyydetty Energiavirastoa tutkimaan asianosaisen toimitusvelvollista sähkön vähittäismyyntin hinnoittelua ja sitä voiko pörsisähkösidonnaista sähkönmyyntituotetta tarjota ainoana toimitusvelvollisuustuotteena. Lisäksi Energiavirasto on oma-aloitteisesti tutkinut sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaista julkisuusvelvoitetta sekä 68 §:n mukaista vähittäismyyntien myyntiehtojen ilmoittamista Energiavirastolle. Energiavirasto on päättänyt tutkia asianosaisen edellä mainittujen sähkömarkkinalaista tulevien velvoitteiden noudattamista ajalla 1.1.2022 – 30.4.2023. Siten tämä päätös koskee asianosaisen menettelyä ajalta ennen 1.6.2023 tapahtunutta lainmuutosta.

Näin ollen Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava tutkittavana olleen asianosaisen menettelyn ajankohtana voimassa olleita sähkömarkkinalain 67 ja 68 §:n säännöksiä. Tämän perusteella tässä päätöksessä viittauksilla sähkömarkkinalain 67 ja 68 §:ään tarkoitetaan sähkömarkkinalain 67 ja 68 §:ää sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta (497/2023) annetun lain voimaantullessa.

Sovellettava Energiaviraston määräys

Energiavirasto toteaa, että 17.7.2023 voimaantulleella Energiaviraston määräyksellä sähkön vähittäismyyntien sähkön vähittäismyyntihintojen ja -ehtojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 2495/000002/2022 on kumottu Energiaviraston 4.3.2014 antama Energiaviraston määräys sähkön vähittäismyyntien sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 122/002/2014.

Energiavirasto katsoo, että asiassa on sovellettava tutkittavana olevan asianosaisen menettelyn ajankohtana voimassa ollutta Energiaviraston antamaa määräystä sähkön vähittäismyyntien sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle dnro 122/002/2014.

Asioiden yhdessä käsitteleminen

Hallintolain (434/2003) 25 §:n mukaan, jos viranomaisessa tehtävä päätös saattaa merkittävästi vaikuttaa muun samassa viranomaisessa samanaikaisesti vireillä olevan asian ratkaisemiseen, viranomaisen on valmisteltava asiat yhdessä ja ratkaistava samalla kertaa, jollei yhdessä käsittelemisestä aiheudu haitallista viivytystä tai jollei se ole asian laadun taikka luonteen vuoksi tarpeetonta.

Energiavirastossa on ollut yhtä aikaa vireillä kolme tutkintapyyntöä koskien asianosaisen toimitusvelvollisuustuotetta. Energiavirasto on valmistellut asiat hallintolain 25 §:n mukaisesti yhtä aikaa ja antaa asioissa ratkaisun samalla kertaa.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

EnergiaViraston sähkömarkkinalain mukainen ratkaisukäytäntö ennen 28.6.2023

Sähkömarkkinakeskus (nyk. EnergiaVirasto) on 23.2.2000 antamallaan päätöksellä (dnro 108/423/99) määritellyt silloin voimassa olleen sähkömarkkinalain 21 §:n ja 22 §:n tarkoittaman toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan sähkön vähittäismyyntituotteen tunnusmerkit. Päätöksessä Sähkömarkkinakeskus katsoi tällaisen vähittäismyyntituotteen tunnusmerkkien täyttyvän, jos:

- 1) tuotteen hinnat ovat julkisia ja eri maksujen voimassa olevat yksikköhinnat on esitetty myyjän julkisessa painetussa hinnastossa,
- 2) myyjän kaikkien samalla tuotteella olevien asiakkaiden laskutus perustuu samoihin yksikköhintoihin ja jos yksikköhinnat muuttuvat, ne muuttuvat samanaikaisesti kaikilla kyseisellä tuotteella olevilla asiakkailla,
- 3) hinnastossa olevat toimitusvelvollisuustuotteet ovat pääsääntöisesti vapaavalintaisia kaikille kyseisellä alueella oleville asiakkaille ja
- 4) tuotteeseen tehdään pääsääntöisesti vain toistaiseksi voimassa olevia sähköntuotteen myyntisopimuksia.

Energiamarkkinaviraston (nyk. EnergiaVirasto) 29.4.2002 antamassa lausunnossa (dnro 290/631/2001) on käsitelty markkinahintaista sähköntuotetta – mahdollisuutta tarjota toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille tuotetta, jossa sähkön myyntihinta on sidottu sähköpörssin hintaan. Lausunnossa Energiamarkkinavirasto katsoi ottaen huomioon Sähkömarkkinakeskuksen 23.2.2000 antamassa päätöksessä määritellyt toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan sähkön vähittäismyyntituotteen tunnusmerkit, että toimitusvelvollisuuden piirissä sähkön vähittäismyyjä voi tarjota muuttuvahintaisen pörssihintaan sidotun sähköntuotteen julkaisemalla painetun version voimassa olevista hinnoista jokaista uutta alkavaa hintajaksoa varten. Energiamarkkinavirasto katsoi myös, että asiakkaan valinnan mahdollisuuksia ei voida rajoittaa kilpailun piiristä toimitusvelvollisuuden piiriin palatessakaan ainoastaan muuttuvahintaisiin sähköntuotteisiin. Lausunnossa on otettu kantaa myös sellaisiin tilanteisiin, että sähkön markkinahintojen noustessa kilpailluilla markkinoilla olevat suurehkoat asiakkaat haluavat yllättäen palata takaisin toimitusvelvollisuuden piiriin, mikä saattaa aiheuttaa merkittäviä ongelmia toimitusvelvollisen sähköntuotteen riskienhallintaan.

Samasta asiasta on lausuttu myös Energia-alan Keskusliitto Finergyille 15.11.2002 annetussa lausunnossa (dnro 119/441/2002), jossa on todettu mm. "Energiamarkkinavirasto toteaa edelleen, että toimitusvelvollinen sähkön vähittäismyyjä voi tarjota ns. perinteisten sähkön vähittäismyyntituotteiden rinnalla myös muuttuvahintaisia pörssihintaan sidottuja ns. markkinasähkötuotteita."

EnergiaVirasto toteaa, että edellä mainitut päätös ja lausunnot on annettu jo 2000-luvun alussa, jonka jälkeen sähkömarkkinalaki on muuttunut tietyin osin. Esimerkiksi toimitusvelvollisuuden piirissä olevien asiakkaiden määritelmä on voimassa olevan sähkömarkkinalain mukaan nyt rajatumpi kuin aiemmin. Lisäksi 29.4.2002 annetun lausunnon jälkeen tilanne on muuttunut siten, että osapuolten vaikutusmahdollisuuksien ulkopuolella olevan muuttuvahintaisen pörssihintaan sidotun tuotteen osalta riittää laskentakaavan ilmoittaminen etukäteen. Lisäksi 15.11.2002

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

annetussa lausunnossa ei ole otettu kantaa siihen, voiko muuttuvahintainen pörs-sihintaan sidottu tuote olla ainoa toimitusvelvollisuustuote.

EnergiaViraston päätös dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023

EnergiaVirasto on 28.6.2023 antamassaan päätöksessä (dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023) muuttanut 23.2.2000 annetussa päätöksessä (dnro 108/423/99) mainittuja toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan vähittäis-myyntituotteen tunnusmerkkejä kohtien 1 ja 4 osalta. Päätöksen mukaan 1 kohdan painetun hinnaston vaatimusta toimitusvelvollisen tuotteen tunnusmerkkienä ei ole enää ollut tarkoituksenmukaista edellyttää, sen sijaan riittää, että yhtiöllä on julkaistuna tuotteen hinnat ja ehdot keskeisissä asiakas-kanavissa, kuten verkkosivulla ja asiakaspalvelussa. Kohdasta 4 on poistettu sana "pääsääntöisesti". Muilta osin tunnusmerkit ovat pysyneet muuttumattomina. EnergiaVirasto katsoo siten toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvan vähittäismyyntituotteen tunnusmerkkien täyttyvän, jos:

- 1) tuotteen hinnat ja ehdot ovat julkisia ja voimassa olevat hinnat ja ehdot on vapaasti saatavilla ja esitetty myyjän eri asiakaspalvelukanavissa,
- 2) myyjän kaikkien samalla tuotteella olevien asiakkaiden laskutus perustuu samoihin yksikköhintoihin ja jos yksikköhinnat muuttuvat, ne muuttuvat samanaikaisesti kaikilla kyseisellä tuotteella olevilla asiakkailla,
- 3) hinnastossa olevat toimitusvelvollisuustuotteet ovat pääsääntöisesti vapaavalintaisia kaikille kyseisellä alueella oleville asiakkaille ja
- 4) tuotteeseen tehdään vain toistaiseksi voimassa olevia sähkönmyyntisopimuksia.

Lisäksi EnergiaVirasto toteaa, että 28.6.2023 annettu päätös (dnro 1998/040202/2022, 52/040202/2023, 392/040202/2023) on ensimmäinen päätös koskien sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentissa säädettyä kohtuullista hintaa.

EnergiaViraston aiempi maakaasumarkkinalain mukainen ratkaisukäytäntö

EnergiaVirasto toteaa, että maakaasun vähittäismyyjän toimitusvelvollisuudesta säädetään maakaasumarkkinalain (587/2017) 44 §:ssä. Aiemmin voimassa olleen maakaasumarkkinalain (508/2000) 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan maakaasuverkossa määräävässä markkina-asemassa olevan maakaasun myyjän on toimitettava maakaasua kohtuulliseen hintaan verkkoon liittyneen asiakkaan sitä pyytessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä vaihtoehtoja maakaasun hankkimiseksi maakaasuverkon kautta (toimitusvelvollisuus).

EnergiaVirasto on soveltanut sittemmin kumotun maakaasumarkkinalain 4 luvun 1 §:ää antamissaan ratkaisuissaan 22.12.2017 (dnro 887/520/2010) ja 28.12.2017 (dnro 349/420/2012). EnergiaViraston päätökset koskivat toimitusvelvollisen maakaasun vähittäismyyjän hinnoittelun kohtuullisuutta vuosina 2014–2016. Kohtuullisuutta arvioitiin päätöksissä vuosien 2014–2016 maakaasun myyntiliiketoiminnan keskimääräisen liikevoittoprosentin perusteella. Päätöksissä EnergiaVirasto katsoi, että 3,5 %:n liikevoittoa on pidettävä toimitusvelvollisen maakaasun vähittäismyyjän veloittaman hinnan kohtuullisuuden ylärajana.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

EnergiaVirasto toteaa, että Suomessa maakaasumarkkinat ja sähkömarkkinat eroavat toisistaan. Edellä mainitut EnergiaViraston päätökset maakaasun vähittäismyyntin toimitusvelvollisuushinnan kohtuullisuuden arvioinnista on annettu ennen maakaasumarkkinoiden avaamista kilpailulle 1.1.2020, jolloin maakaasuverkonhaltijoilla oli velvollisuus tarjota maakaasun siirtopalveluja maakaasun käyttäjille ja jälleenmyyjille, jotka kuluttavat tai myyvät maakaasua vähintään viisi miljoonaa kuutiometriä vuodessa ja jotka lisäksi kuuluvat etäluettavan maakaasunmittauksen piiriin. Kyseiset tuolloin voimassa olleet maakaasumarkkinat säännökset antoivat ainoastaan vaatimukset täyttävälle asiakkaalle mahdollisuuden käydä keskenään maakaasukauppaa tukkumyyjältä ostetulla maakaasulla ns. jälkimarkkinoilla. Päätökset näin ollen liittyvät tilanteeseen, jossa maakaasun jakeluverkon toiminta-alueella sijaitsevat toimitusvelvollisuuden piirissä olevat loppukäyttäjät pystyivät käytännössä ostamaan maakaasua ainoastaan toimitusvelvolliselta maakaasun vähittäismyyjältä.

Maakaasumarkkinoiden avaamisen jälkeenkin maakaasumarkkinoilla on ollut huomattavasti vähemmän vähittäismyyjiä kuin sähkön vähittäismarkkinoilla. Maakaasumarkkinoiden avautumisesta huolimatta useilla alueilla Suomessa maakaasua toimittaa vain yksi yritys, eli loppukäyttäjillä ei käytännössä ole mahdollisuutta kilpailuttaa sopimustaan. Nykyisen maakaasumarkkinat 16 §:n mukaan maakaasuverkonhaltijaa koskevan siirtovelvollisuuden edellytyksenä on, että siirrettävän tai jaeltavan maakaasun verkkoon syötön ja verkosta oton mittaus on etäluentajärjestelmän piirissä. Siten maakaasun toimittajan vaihtaminen edellyttää loppukäyttäjältä etäluettavaa mittauksia. Suomessa maakaasumarkkinat sääntöön ei ole asetettu jakeluverkonhaltijoille velvoitetta asentaa etäluettavia mittalaitteita kaikille kaasun loppukäyttäjille ja mittalaitteiden asennus vaihtelee jakeluverkoitain. Siten useille maakaasun loppukäyttäjille tosiasialliset mahdollisuudet maakaasun toimittajan vaihtamiseksi ja vaihtoehdot toiseksi maakaasun toimittajaksi ovat rajalliset. Sähkön loppukäyttäjien osalta vastaava tietynlaiseen mittaukseen liittyvää edellytystä sähkön toimittajan vaihtamiseksi lainsäädäntö ei aseta, ja lisäksi sähkön loppukäyttäjien on kaikkialla Suomessa mahdollista ostaa sähköä useammalta eri vähittäismyyjältä.

EnergiaVirasto toteaa, että viraston aiemmat maakaasun toimitusvelvollista myyntihinnan kohtuullisuutta koskevat päätökset on tehty tilanteessa, jossa maakaasun vähittäismarkkinat ovat poikenneet merkittävästi nykyisistä sähkön vähittäismarkkinoista kilpailun avaamiseen ja markkinarakenteen osalta. Maakaasua koskevat päätökset on tehty tilanteessa, jossa jakeluverkoissa olevat maakaasun loppukäyttäjät eivät ole voineet kilpailuttaa kaasun toimittajaa ja jossa maakaasun vähittäismyynti maakaasun myynti loppukäyttäjille on ollut toimitusvelvollista myyntiä. Näin ollen EnergiaVirasto katsoo, että aiemmin mainittua EnergiaViraston maakaasun toimitusvelvollisen myyntihinnan kohtuullisuutta koskevissa päätöksissä käytettyä arviointimenetelmää ei voida soveltaa sähkömarkkinat 67 §:ää tulkittaessa.

Toimitusvelvollisuus

Sähkömarkkinat 67 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyynti, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella, on toimitettava vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa (toimitusvelvollisuus). Jos jakeluverkonhaltijan vastuualueella ei ole vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima, on toimitusvelvollisuus sillä vähittäismyyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta sähköstä on kyseisellä vastuualueella suurin.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiselle.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp.) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sähkön vähittäismyyjällä katsotaan olevan huomattava markkinavoima kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan kyseisellä alueella sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista ja muista toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista sähkökäyttäjistä. Säännöksessä tarkoitettu huomattava markkinavoima poikkeaa kyseisen hallituksen esityksen mukaan kilpailulaissa tarkoitettua määräävästä markkina-asemasta siinä, ettei huomattavan markkinavoiman yrityksen aseman tarvitse olla kyseisellä alueella toiminnassaan samassa määrin riippumaton kilpailijoistaan tai asiakkaistaan kuin määräävän markkina-aseman yritys olisi.

Edellä mainitun hallituksen esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan toimitusvelvollisuus on sähkön vähittäismyyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinaosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien sähkökäyttäjien osalta on vastuualueella suurin, jos vastuualueella ei ole osoitettavissa huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjää. Säännös on sähkömarkkinadirektiivin yleispalveluvelvoitteen täyttämiseksi välttämätön sen tilanteen varalta, että jollain vastuualueella ei olisi osoitettavissa huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjää.

Sähkömarkkinalain (386/1995) alkuperäisen 1.5.1995 alkaen voimassa olleen toimitusvelvollisuutta koskevan 21 §:n 1 momentin mukaan määräävässä markkina-asemassa olevan sähkön vähittäismyyjän on toimitettava sähköä kohtuulliseen hintaan asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä sähkönhankintamahdollisuuksia sähköverkon kautta (toimitusvelvollisuus). Kyseistä lainkohtaa muutettiin lailla sähkömarkkinalain muuttamisesta (466/1999), minkä jälkeen 1.9.1999 lähtien toimitusvelvollisuudesta säädettiin sähkömarkkinalain 21 §:ssä, jonka 1 momentin mukaan määräävässä markkina-asemassa jakeluverkonhaltijan vastuualueella olevan sähkön vähittäismyyjän on toimitettava sähköä kohtuulliseen hintaan asiakkaan sitä pyytäessä, jos asiakkaalla ei ole muita taloudellisesti kilpailukykyisiä sähkönhankintamahdollisuuksia sähköverkon kautta (toimitusvelvollisuus).

Kumotun sähkömarkkinalain (386/1995) säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa (HE 138/1994 vp.) todetaan toimitusvelvollisuuden osalta, että vähittäismyyjällä, joka yleisesti markkinoi tietyllä alueella

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

sähköä asiakkaille, joilla ei ole yleensä mahdollisuutta ostaa sähköä muilta myyjiltä, on velvollisuus toimittaa sähköä näille sähkönkäyttäjille (toimitusvelvollisuus). Kyse on siis myyntivelvollisuudesta. Myyjä on tällöin yleensä monopoliasemassa tai vähintäänkin kilpailunrajoituksista annetun lain 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla määräävässä markkina-asetuksessa kyseisen kuluttajaryhmän kannalta. Sähkön hinnan on oltava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille kohtuullista, eli sähkön hinnan tulee vastata mahdollisimman pitkälle näiden kuluttajien aiheuttamia kustannuksia. Kilpailun piirissä olevien asiakkaiden osalta vähittäismyyjällä olisi oikeus tapauskohtaiseen hinnoitteluun. Vähittäismyyjän hinnoittelun tulee kuitenkin olla sillä tavalla kustannusvastaavaa, ettei niiden asiakkaiden hinnoilla, joiden suhteen myyjä on määräävässä markkina-asetuksessa, tueta kilpailun piirissä olevia sähköasiakkaita.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisuudesta säädettiin ensimmäisen kerran 1.6.1995 voimaantulleen sähkömarkkinalain 21 §:ssä. Ensimmäiset toimitusvelvollisuuden piirissä olevat sähkönmyyntituotteet tulivat siten markkinoille jo vuonna 1995. Sähkön vähittäismarkkinat ovat kehittyneet ja muuttuneet merkittävästi kuluneen yli 25 vuoden aikana, kun kilpailu markkinoilla on lisääntynyt niin, että nykyään käytännössä kaikilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevilla loppukäyttäjillä on tarjolla useita kilpailevia sähkönmyyntisopimuksia ja siten halutessaan mahdollisuus hankkia sähkönmyyntisopimus myös kilpailuilta sähkön vähittäismarkkinoilta. Myös esimerkiksi vaihtuvahintaiset pörssihintaan sidotut sähkönmyyntisopimukset, joita ei vielä vuonna 1995 ollut lainkaan markkinoilla, ovat yleistyneet.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä voi lähtökohtaisesti itse määrittää, minkä tuotteen tai mitkä tuotteet se katsoo toimitusvelvollisiksi sähkönmyyntituotteiksi, joita myyjä tarjoaa uusina sähkönmyyntisopimuksina toimitusvelvollisuuden piirissä asiakkaille sen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jossa myyjällä on toimitusvelvollisuus (toimitusvelvollisuustuotteet). Edelleen Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisella sähkön vähittäismyyjällä voi olla tarjolla toimitusvelvollisuustuotteiden rinnalla myös muita vähittäismyyntituotteita, joita se tarjoaa myös toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille.

Mikäli myyjällä on tarjolla useampi toimitusvelvollisuustuote, niin kyseisissä tuotteissa ei saa olla perusteettomia rajoituksia tai ehtoja, jotka rajaavat samankaltaisten toimitusvelvollisuuden piirissä olevien asiakkaiden valinnan mahdollisuuksia. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisuustuotteiden tulee olla kaikkien kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella olevien toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien vapaasti valittavissa.

Toimitusvelvollisen myyjän määrittäminen

Energiavirasto toteaa, että asiassa on ensiksi selvitettävä, onko, ja millä jakeluverkonhaltijan verkkoalueella asianosaisella on toimitusvelvollisuus. Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisuus on sillä myyjällä, jolla on jakeluverkonhaltijan verkkoalueella huomattava markkinavoima tai, jos tällaista myyjää ei ole, sillä myyjällä, jonka toimitetun sähkön määrällä mitattu markkinosuus toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien hankkimasta sähköstä on kyseisellä vastuualueella suurin.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalainsäädännön perusteella kullakin jakeluverkonhaltijan vastuualueella on toimitusvelvollisuus kerrallaan ainoastaan yhdellä sähköön vähittäismyyjällä. Lisäksi samalla vähittäismyyjällä voi olla toimitusvelvollisuus yhden tai useamman jakeluverkonhaltijan vastuualueella tai kyseisellä vähittäismyyjällä ei ole toimitusvelvollisuutta minkään jakeluverkonhaltijan vastuualueella.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan sähköön vähittäismyyjällä katsotaan olevan huomattava markkinavoima kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jos sillä markkina-analyysin perusteella havaitaan olevan kyseisellä alueella sellaista taloudellista vaikutusvaltaa, jonka turvin se voi toimia huomattavassa määrin riippumattomana kilpailijoista, kuluttajista ja muista toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvista sähkökäyttäjistä. Säännöksessä tarkoitettu huomattava markkinavoima poikkeaa kyseisen hallituksen esityksen mukaan kilpailulaissa tarkoitettua määräävästä markkina-asemasta siinä, ettei huomattavan markkinavoiman yrityksen aseman tarvitse olla kyseisellä alueella toiminnassaan samassa määrin riippumaton kilpailijoistaan tai asiakkaistaan kuin määräävän markkina-aseman yritys olisi.

Energiavirasto toteaa, että hallituksen esitys tai muut lain esityöt eivät tarkemmin määrittele, millä kriteereillä huomattavaa markkinavoimaa tulisi tässä yhteydessä arvioida. Energiavirasto katsoo, että asiassa voidaan siten ottaa huomioon muiden toimialojen huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat ohjeistukset. Muun muassa sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 52 §:ssä on säädetty, että Liikenne- ja viestintäviraston on kilpailutilanteen selvittämiseksi tehtävä merkityksellisiksi määritellyistä tukku- ja vähittäismarkkinoista säännöllisin väliajoin markkina-analyysi. Säännöksen mukaan Liikenne- ja viestintäviraston on markkina-analyysia tehdessään otettava mahdollisimman tarkasti huomioon komission markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arviointia koskevat suuntaviivat. Euroopan komissio on antanut tiedonannon (2018/C 159/01) suuntaviivat markkina-analyysia ja huomattavan markkinavoiman arvioimista varten sähköisiä viestintäverkkoja ja -palveluja koskevassa EU:n sääntelyjärjestelmässä.

Komission suuntaviivojen kohdan 54 mukaan yrityksen markkinavoimaa arvioitaessa on tärkeää ottaa huomioon yrityksen markkinaosuus ja sen kilpailijat sekä mahdollisten kilpailijoiden keskipitkällä aikavälillä aiheuttama paine. Markkinaosuudet voivat antaa kansallisille sääntelyviranomaisille alustavan käsityksen markkinoiden rakenteesta ja markkinoilla toimivien operaattoreiden suhteellisesta merkityksestä. Edelleen komission suuntaviivojen kohdan 55 mukaan vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erittäin suuri markkinaosuus – yli 50 prosenttia – joka yrityksellä on ollut jo pidemmän aikaa, on jo sellaisenaan osoitus määräävän aseman olemassaolosta, ellei ole kyse poikkeuksellisista olosuhteista. Suuntaviivojen kohdan 57 mukaan, jos markkinaosuus on suuri mutta alle 50 prosentin kynnysarvon, huomattavan markkinavoiman arvioinnissa olisi käytettävä markkinoiden muita keskeisiä rakenteellisia ominaispiirteitä.

Suuntaviivojen kohdassa 58 on esitetty lisäksi erilaisia kriteerejä, joita voidaan käyttää mitattaessa yrityksen markkinavoimaa, jonka turvin se voisi toimia huomattavassa määrin kilpailijoistaan, asiakkaista ja kuluttajista riippumattomasti. Suuntaviivojen saman kohdan mukaan minkään kohdassa esitetyn kriteerin

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

täyttyminen ei välttämättä yksinään riitä perusteeksi huomattavan markkinavoiman toteamiselle. Tällaisen toteamuksen on perustuttava eri tekijöiden yhdistelmään.

Energiaviraston 1.9.2022 ja 4.4.2023 Fingrid Datahub Oy:ltä saamien tietojen mukaan asianosainen on toiminut sähkön toimitusvelvollisena vähittäismyyjänä seuraavien jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella:

1. Enontekiön Sähkö Oy
2. ESE-Verkko Oy
3. Järvi-Suomen Energia Oy
4. Kajave Oy
5. Koillis-Lapin Sähkö Oy
6. Kotkan Energiaverkot Oy
7. Muonion Sähköosuuskunta
8. Okun Energia Oy
9. Rovakaira Oy
10. Rovaniemen Verkko Oy
11. TLS Verkko Oy
12. Tunturiverkko Oy
13. Vatajankoski Sähköverkko Oy

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:ää sovellettaessa tarkasteltava markkina on rajattava siten, että se koskee sähkön vähittäismyyntiä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille edellä mainittujen jakeluverkonhaltijoiden alueella. Tarkasteltavana kysymyksenä on tällöin, onko millään sähkön vähittäismyyjällä todettavissa huomattavaa markkinavoimaa sähkön vähittäismyynnissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueilla. Energiavirasto on huomattavaa markkinavoimaa arvioidessaan ottanut huomioon edellä mainitun komission tiedoksiannon.

Energiavirasto toteaa, että komission suuntaviivojen kohdan 55 mukaan yli 50 prosentin markkinaosuutta, joka yrityksellä on ollut jo pidemmän aikaa, voidaan sellaisenaan pitää osoituksena määräävän ja näin ollen myös huomattavan markkina-aseman olemassaolosta.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisen jakeluverkonhaltijan vastuualueen toimitusvelvollisen vähittäismyyjän määrittelemiseksi Energiavirasto on pyytänyt edellä mainituilta jakeluverkonhaltijoilta lausunnon. Energiavirasto on pyytänyt jakeluverkonhaltijoita ilmoittamaan, mikä sähkön vähittäismyyjä toimittaa kyseisellä vastuualueella suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa. Lisäksi Energiavirasto on pyytänyt ilmoittamaan, kuinka suuren prosenttiosuuden kyseinen myynti muodostaa kaikesta vastuualueen kyseiselle asiakasryhmälle toimitetusta sähköstä. Edellä mainitut tiedot on pyydetty toimittamaan kyseisen vastuualueen 3–5 suurimman vähittäismyyjän osalta eriteltyinä.

*Enontekiön Sähkö Oy, Rovaniemen Verkko Oy, Vatajankoski Sähköverkko Oy, Tun-
turiverkko Oy, TLS Verkko Oy, Koillis-Lapin Sähkö Oy, Rovakaira Oy*

Enontekiön Sähkö Oy, Rovaniemen Verkko Oy, Vatajankoski Sähköverkko Oy, Tun-
turiverkko Oy, TLS Verkko Oy, Koillis-Lapin Sähkö Oy sekä Rovakaira Oy ovat Ener-
giavirastoon saapuneissa lausunnoissaan ilmoittanut, että niiden vastuualueilla
suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden
käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaik-
kaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa Lumme Energia
Oy. Jakeluverkonhaltijat ovat lisäksi launnossaan ilmoittanut vähittäismyyjien
markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle.

Kyseisten jakeluverkonhaltijoiden Energiavirastolle toimittamien tietojen perus-
teella Lumme Energia Oy:n markkinaosuus on edellä mainittujen jakeluverkonhal-
tijoiden mukaan suurin, muttei kuitenkaan ylitä 50 prosenttia, siinä missä alueiden
markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus jokaisella alu-
eella on selvästi Lumme Energia Oy:n markkinaosuutta pienempi.

Lumme Energia on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimi-
tusvelvollinen vähittäismyyjä näiden jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella.

Edellä mainittujen jakeluverkonhaltijoiden toimittamien lausuntojen perusteella yh-
delläkään vähittäismyyjällä ei ole yli 50 prosentin markkinaosuutta sähkön vähit-
täismyynnissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille näiden jake-
luverkonhaltijoiden vastuualueella. Lumme Energia Oy:llä voidaan kuitenkin todeta
olevan huomattavasti muita vähittäismyyjiä suurempi markkinaosuus näillä alu-
eilla.

Energiavirasto on arvioinut sähkön vähittäismarkkinoiden rakenteellisia ominais-
piirteitä komission suuntaviivojen mukaisten kriteerien perusteella.

Energiavirasto toteaa Suomen sähkön vähittäismarkkinoiden rakenteesta seuraa-
vaa. Markkinoille pääsyyn ja laajentumiseen ei liity merkittäviä esteitä. Markkinalle
tulo ei ole luvanvaraista, ja kaikilla toimijoilla on yhtäläinen mahdollisuus toimia
kaikilla alueilla. Sähkön vähittäismarkkinalla ei myöskään ole mahdollisuutta hyö-
tyä vaikeasti tosinnettavan infrastruktuurin hallinnasta tai saavuttaa merkittävää
teknistä tai kaupallista etulyöntiasemaa, sillä kaikki sähkönmyyntituotteet ovat sel-
laisia, joita myös kilpailijat voivat teoriassa tarjota. Markkinalla ei ole tunnistetta-
vissa merkittäviä suoria tai epäsuoria verkostovaikutuksia, joista vähittäismyyjät
voisivat hyötyä eikä toimijoilla ole mahdollisuutta solmia muiden markkinatoimijoi-
den kanssa sopimuksia, jotka voisivat johtaa markkinoiden sulkeutumiseen. Ener-
giavirasto toteaa, että kansallinen sähkön vähittäismarkkina on hyvin kilpailullinen.
Sähkömarkkinalainsäädäntö mahdollistaa asiakkaille sähkön vähittäismyyjän

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

vaihtamisen varsin helposti, mikä edesauttaa uusien toimijoiden pääsyä markkinoille, toimijoiden laajentumista ja vähittäismyyjien välistä kilpailua.

Energiavirasto toteaa, että sähkön vähittäismarkkinalla yrityksille voi kuitenkin keskittyä markkinavoimaa muun muassa skaalaetujen, vertikaalisen integraation, pitkäaikaisten sopimusten solmimisen tai kuluttajien heikon aktiivisuuden myötä. Suuremmat yhtiöt pystyvät tarjoamaan laajempia lisäpalveluja sähkötuotteidensa yhteydessä. Lisäksi suurempi ja eriytyneempi asiakasmassa voi pienentää sähkön hankintaan liittyvää profiili- ja volyymiriskiä, ja suurimmilla yhtiöillä voi olla parempi asema pääomamarkkinoiden ja rahoituslähteiden hyödyntämisessä. Nämä tekijät voivat mahdollistaa suurimmille yhtiöille sellaisten tuotteiden tarjoamisen, joka ei pienemmille yhtiöille ole kannattavaa. Suurimmat yhtiöt pystyvät myös panostamaan pieniä yhtiöitä enemmän markkinointiin ja tavoittamaan tätä kautta uusia asiakkaita. Vertikaalinen integraatio, jossa vähittäismyynti ja sähkön tuotanto toimivat saman yhtiön sisällä, voi mahdollistaa vähittäismyyjälle sähkön myymisen markkinahintaa edullisemmalla hinnalla. Uusien toimijoiden pääsyä markkinoille voi myös haitata loppuasiakkaiden kanssa solmitut pitkät määräaikaisten sopimukset, tai loppuasiakkaiden heikko aktiivisuus sähköntoimittajansa kilpailuttamisessa.

Energiavirasto toteaa markkinavoimaa keskittävistä seikoista yleisesti seuraavaa. Suomessa toimii useita suuria sähkönmyyjiä, jotka toimivat suorassa kilpailussa toistensa kanssa, ja jotka pystyvät hyödyntämään samoja mahdollisia skaalaetuja. Lisäksi useilla alueilla toimii pienempiä sähkönmyyjiä, jotka ovat pystyneet säilyttämään markkinaosuutensa suurempien yhtiöiden mahdollisista skaalaeduista huolimatta. Suomen markkinalla yleisimmät sähkötuotteet ovat sellaisia, joita kaikki yhtiöt voivat tarjota. Markkinalle ei ole syntynyt merkittävässä määrin sellaisia tuoteryhmiä, joiden tarjoamiseen pienemmillä yhtiöillä ei olisi mahdollisuutta. Vaikka vertikaalisen integraation avulla yhtiöillä voi olla mahdollisuus myydä sähköä markkinahintaa alemmalla hinnalla ja kasvattaa näin markkinaosuuttaan, markkinalla ei toistaiseksi ole tunnistettavissa tilannetta, jossa yhtiö voisi myöhemmin hyötyä tästä nostamalla hintoja markkinatasoa korkeammalle. Yhtiöillä ei ole mahdollisuutta estää kilpailijoiden toimintaa markkinalla. Markkinoinnin osalta kaikilla yhtiöillä on yhtäläinen mahdollisuus ilmoittaa tuotteensa Energiaviraston ylläpitämään Sähkön hintavertailu -palveluun kuluttajien saataville. Sähkömarkkinain 92 §:n 3 mom. perusteella kuluttaja-asiakas voi irtisanoa määräaikaisten sopimuksen kahden vuoden kuluttua samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Vuonna 2023 valtaosalla suomalaisista oli toistaiseksi voimassa oleva sopimus, jonka kuluttaja voi vaihtaa halutessaan kahden viikon varoitusajalla. Keskimäärin Suomessa sähkönmyyjää on vaihdettu vuoden 2022 aikana 16 %:ssa käyttöpaikkoja. Tämä vastaa Euroopan keskitasoa, eikä anna viitteitä siitä, että suomalaiset kuluttajat olisivat epäaktiivisia kilpailuttajia.

Energiavirasto on tarkastellut vähittäismarkkinan rakennetta myös edellä esitettyjen jakeluverkonhaltijoiden vastuualueilla. Energiaviraston ylläpitämän Sähkön hintavertailu -palvelun tietojen perusteella tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana näiden jakeluverkonhaltijoiden alueilla on toiminut kuukausittain 33-41 eri sähkön vähittäismyyjää. Luku on kunkin jakeluverkonhaltijan alueella sama kuin koko Suomessa yleisesti. Lisäksi Energiaviraston raportoimien verkkoyhtiöiden teknisten tunnuslukujen perusteella edellä mainittujen jakeluverkonhaltijoiden alueilla vuoden 2022 aikana avoin toimittaja on vaihtunut jakeluverkonhaltijan alueesta riippuen noin 19 - 36 prosentissa alueen käyttöpaikoista, joka ylittää Suomen

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

markkina-alueen keskimääräisen vaihtoaktiivisuuden (noin 16 %). Poikkeuksena tästä on Vatajankoski Sähköverkko Oy:n alue, jonka alueella avoin toimittaja on vaihtunut noin 12 prosentissa alueen käyttöpaikoista. Tämä alittaa Suomen markkina-alueen keskiarvon, mutta ei kuitenkaan merkittävästi. Tämän perusteella on katsottavissa, että jokaisen edellä mainitun jakeluverkonhaltija vastuualueella on kilpailua vähittäismyyjien välillä.

Energiavirasto katsoo, että asiassa saadut selvitykset ja Energiaviraston tarkastelu eivät anna viitteitä siitä, että sähkön vähittäismarkkinan tilanne kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella eroaisi vähittäismarkkinan tilanteesta Suomessa yleisesti. Edellä esitettyjen kriteerien perusteella Energiavirasto katsoo, ettei kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella ole todettavissa millään sähkön vähittäismyyjällä huomattavaa markkinavoimaa. Energiavirasto toteaa lisäksi, että laajemman alueellisen markkina-analyysin tekeminen huomattavan markkinavoiman arvioimiseksi olisi tarpeellista vain, jos edellä arvioidut markkinoiden ominaispiirteet antaisivat viitteitä siitä, että huomattava markkinavoima voisi olla jollain muulla yhtiöllä kuin sillä, joka on vastuualueen suurin sähkön vähittäismyyjä toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluville loppukäyttäjille toimitetun sähkön määrällä mitattuna. Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueilla on näin ollen määritettävä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille toimitetun sähkön määrällä mitattuna.

Enontekiön Sähkö Oy:n, Rovaniemen Verkko Oy:n, Vatajankoski Sähköverkko Oy:n, Tunturiverkko Oy:n, TLS Verkko Oy:n, Koillis-Lapin Sähkö Oy:n sekä Rovakaira Oy:n Energiavirastolle toimitettujen tietojen perusteella asianosaisella on suurin markkinaosuus sähkön vähittäismyynnissä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella. Asianosaisen markkinaosuus on selvästi suurempi kuin markkinaosuuksin mitatun seuraavaksi suurimman vähittäismyynnin markkinaosuus.

Asianosainen on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä kyseisten jakeluverkonhaltijoiden vastuualueilla.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on näin ollen toimitusvelvollisuus edellä mainittujen jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella. Toimitusvelvollisena vähittäismyynninä asianosaisella on näillä vastuualueilla velvollisuus tehdä sähkönmyyntisopimus toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien kuluttajien ja loppukäyttäjien kanssa ja toimittaa heille sähköä sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisesti.

Okun Energia Oy

Okun Energia Oy on Energiavirastoon 27.2.2023 ja 4.5.2023 saapuneissa lausunnoissaan ilmoittanut lukumäärät viiden suurimman alueella toimivan sähkön vähittäismyynnin käyttöpaikoista. Okun Energia Oy on ilmoittanut, että se ei pysty raportoimaan tietoja Energiaviraston pyytämällä tavalla. Okun Energia Oy:n toimittamien tietojen perusteella Lumme Energia Oy:llä on kuitenkin selvästi eniten asiakkaita kyseisen jakeluverkonhaltijan vastuualueella. Alueen toiseksi suurimmalla vähittäismyyjällä on alueella huomattavasti vähemmän ilmoitettuja käyttöpaikkoja.

Lumme Energia Oy on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä Okun Energia Oy:n vastuualueella.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Asiassa saadun selvityksen perusteella Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on huomattava markkinavoima Okun Energia Oy:n vastuualueilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien osalta.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on näin ollen toimitusvelvollisuus Okun Energia Oy:n vastuualueella. Toimitusvelvollisena vähittäismyyjänä asianosaisella on tällä vastuualueella velvollisuus tehdä sähkönmyyntisopimus toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien kuluttajien ja loppukäyttäjien kanssa ja toimittaa heille sähköä sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisesti.

ESE-Verkko Oy, Kajave Oy, Muonion Sähköosuuskunta, Järvi-Suomen Energia Oy, Kotkan Energiaverkot Oy

ESE-Verkko Oy, Kajave Oy, Muonion Sähköosuuskunta, Järvi-Suomen Energia Oy ja Kotkan Energiaverkot ovat Energiavirastoon saapuneissa lausunnoissaan ilmoittaneet, että niiden vastuualueilla suurimman määrän sähköä kuluttaja-asiakkaille ja muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 A pääsulakkeilla tai joiden käyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kWh vuodessa toimittaa Lumme Energia Oy. Jakeluverkonhaltijat ovat lisäksi launnonssaan ilmoittaneet vähittäismyyjien markkinaosuudet pyydetyllä tavalla Energiavirastolle.

Jakeluverkonhaltijoiden Energiavirastolle toimittamien tietojen perusteella asianosaisen markkinaosuus mainitussa asiakasryhmässä jokaisella näistä jakeluverkoalueista on yli 50 prosenttia, siinä missä alueiden markkinaosuudeltaan toiseksi suurimman yrityksen markkinaosuus on selkeästi asianosaisen markkinaosuutta pienempi.

Lumme Energia Oy on myös itse antamassaan selvityksessä katsonut olevansa toimitusvelvollinen vähittäismyyjä näiden jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella.

Asiassa saadun selvityksen perusteella Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on huomattava markkinavoima ESE-Verkko Oy:n, Kajave Oy:n, Muonion Sähköosuuskunnan, Järvi-Suomen Energia Oy:n sekä Kotkan Energiaverkot Oy:n vastuualueilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien osalta.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on näin ollen toimitusvelvollisuus edellä mainittujen jakeluverkonhaltijoiden vastuualueella. Toimitusvelvollisena vähittäismyyjänä asianosaisella on näillä vastuualueilla velvollisuus tehdä sähkönmyyntisopimus toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvien kuluttajien ja loppukäyttäjien kanssa ja toimittaa heille sähköä sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisesti.

Toimitusvelvollisuustuotteet

Energiavirasto toteaa, että asiassa on selvitettävä, mitkä ovat asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteet, joita koskevat sähkömarkkinalaissa säädetyt toimitusvelvollista vähittäismyyntiä ja toimitusvelvollisuussopimuksia koskevat veloitteet.

Asianosainen on Energiavirastoon toimittamissa selvityksissään kertonut tarjonneensa tarkastelujakson 1.1.2022 – 30.4.2023 aikana kahta toistaiseksi voimassa olevaa sähkönmyyntituotetta. Kiinteähintaista Perussähkö jatkuva -tuotetta on tarjottu asiakkaille ajalla 1.12.2021 – 24.8.2022 ja pörssihintaan perustuvaa

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Pörssisähkö -sähkönmyyntituotetta on tarjottu ainoana toimitusvelvollisuustuotteena 25.8.2022 lähtien.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisella myyjällä on vapaus itse määrittää, minkä tuotteen tai mitkä tuotteet se katsoo toimitusvelvollisiksi sähkön myyntituotteiksi, joita myyjä tarjoaa sähkönmyyntisopimuksina toimitusvelvollisuuden piirissä asiakkaille sen jakeluverkonhaltijan vastuualueella, jossa myyjällä on toimitusvelvollisuus (toimitusvelvollisuustuotteet). Edelleen Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollinen myyjä voi lopettaa tietyn toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen tarjoamisen uusille asiakkaille. Tällöin kyseisestä toimitusvelvollisuustuotteesta tulee eräänlainen lakkautustuote, jolla olevat sopimukset lakkaavat sitä mukaa, kun sopijapuolena olevat loppukäyttäjät irtisanovat niitä.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 1 ja 2 momentissa tai sähkömarkkinalakia koskevissa hallituksen esityksissä ei ole otettu kantaa siihen säilykö sähkönmyyntituote edelleen toimitusvelvollisuustuotteena niille asiakkaille, joilla on tuotteeseen voimassa oleva sopimus tilanteissa, joissa toimitusvelvollinen myyjä lopettaa tuotteen tarjoamisen toimitusvelvollisuustuotteena uusille asiakkaille.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 92 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjä ei saa irtisanoa sähkönmyyntisopimusta, kun toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluva loppukäyttäjä on kuluttaja. Toimitusvelvollisuuden piirissä olevan muun sähkönmyyntisopimuksen vähittäismyyjä saa irtisanoa vain, jos sopimuksen pitäminen voimassa on lainsäädännön muutoksen tai olosuhteiden olennaisen muutoksen takia hänen kannaltaan kohtuutonta. Sähkömarkkinalain 92 §:n 2 momentin mukaan sähkönmyyntisopimuksen irtisanomisaika on loppukäyttäjälle kaksi viikkoa ja vähittäismyyjälle kolme kuukautta. Toimitusvelvollisuuden ulkopuolella olevan sopimuksen irtisanomisaika on vähittäismyyjälle kaksi viikkoa.

Sähkömarkkinalain 92 §:n 3 momentin mukaan, jos kuluttajan kanssa on tehty määräaikainen sähkönmyyntisopimus kahta vuotta pitemmäksi ajaksi, kuluttaja saa kahden vuoden kuluttua irtisanoa sopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen. Kyseisen pykälän 1 ja 2 momentin säännöksistä ei saa poiketa toimitusvelvollisuuden piirissä olevan loppukäyttäjän vahingoksi. Sähkömarkkinalain 85 §:n 1 momentin mukaan sähkömarkkinalain 92 §:n säännöksistä ei saa sopimuksin poiketa kuluttajan vahingoksi.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 ja 92 § sisältävät useita toimitusvelvolliseen myyjään kohdistuvia velvoitteita suhteessa niiden toimitusvelvollisuuden piirissä oleviin asiakkaisiin, toisin sanoen pykälistä on johdettavissa näille asiakkaille tiettyjä lakisääteisiä oikeuksia. Lain 67 §:n mukaan myyjän on esimerkiksi toimitettava toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille sähköä kohtuulliseen hintaan ja 92 §:n mukaan myyjä ei voi irtisanoa toimitusvelvollisuuden piirissä olevaa kuluttaja-asiakkaan sopimusta.

Mikäli tuote lakkaisi tällöin olemasta toimitusvelvollisuustuote suhteessa sillä oleviin asiakkaisiin siinä vaiheessa, kun myyjä päättää lopettaa tuotteen tarjoamisen uusiin toimitusvelvollisuussopimuksiin, tämä tarkoittaisi, että myyjä voisi yksipuolisella päätöksellään irrottautua sähkömarkkinalain 67 ja 92 §:n mukaisista velvollisuuksistaan kyseisellä tuotteella olevia toimitusvelvollisuuden piirissä olevia

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

asiakkaita kohtaan, siis toisin sanoen heikentää näiden asiakkaiden lakisääteisiä oikeuksia.

Energiavirasto toteaa, että Lumme Energia Oy on voinut lopettaa Perussähkö jatkuva -tuotteen tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 25.8.2022 alkaen. Selvytyden vuoksi Energiavirasto toteaa edelleen, että vaikka toimitusvelvollinen myyjä voikin lopettaa tietyn tuotteen tarjoamisen uusille asiakkaille, kyseinen tuote jäisi edelleen toimitusvelvollisuustuotteeksi niille toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille, joilla olisi tuotteeseen voimassa oleva sopimus, joka on tehty aikana, jolloin toimitusvelvollinen myyjä on tarjonnut tuotetta toimitusvelvollisuustuotteenaan. Näin ollen Energiavirasto katsoo, että asianosaisen on edelleen noudatettava sähkömarkkinalain 67 ja 92 §:ää kyseisissä Perussähkö jatkuva -tuotteelle tehdyissä sopimuksissa, vaikka asianosainen ei tee enää uusia sopimuksia kyseiselle tuotteelle.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se on lopettanut Perussähkö jatkuva -tuotteen tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 25.8.2022 alkaen.

Energiavirasto katsoo, että 25.8.2022 lähtien Pörssisähkö -tuotteelle toimitusvelvollisuuden piirissä tehdyt sopimukset ovat toimitusvelvollisia sopimuksia niin kauan kuin kyseiset sopimukset ovat voimassa. Lisäksi ennen 25.8.2022 Perussähkö jatkuva -tuotteelle toimitusvelvollisuuden piirissä tehdyt sopimukset ovat edelleen toimitusvelvollisia sopimuksia niin kauan kuin kyseiset sopimukset ovat voimassa.

Toimitusvelvollisen tuotteen hinnan kohtuullisuus

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisen vähittäismyyjän on toimitettava jakeluverkonhaltijan vastuualueella sähköä kohtuulliseen hintaan kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yleisperustelujen mukaan kuluttajien ja pienten sähkönkäyttäjien sähkön saannin varmistamiseksi on säädetty toimitusvelvollisuudesta. Toimitusvelvollisuudella tarkoitetaan velvollisuutta toimittaa tietyssä jakeluverkossa sähköä kuluttajille ja muille pienille sähkönkäyttäjille yleisesti sovellettavilla julkisilla ehdoilla ja kohtuulliseen hintaan. Toimitusvelvollisuus koskee sähkön vähittäismyyjää, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yksityiskohtaisten perustelujen mukaan ehdotettu pykälä vastaa asialliselta sisällöltään voimassa olevan sähkömarkkinalain 21 §:ää. Energiavirasto toteaa, että hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa ei avata hinnan kohtuullisuuden määritelmää tarkemmin, vaan toistetaan 67 §:n 1 momentin teksti. Toimitusvelvollisuus koskee kaikkia sen piirissä olevia sähkönkäyttäjiä siitä riippumatta, onko näillä mahdollisuus hankkia sähköä muilta kuin toimitusvelvolliselta sähkönmyyjältä. Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä saisi tarjota asiakkailleen sähköä myös julkisista ehdoista poikkeavilla ehdoilla, sillä myös toimitusvelvollisuuden

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

piirissä olevat asiakkaat olisivat oikeutettuja kilpailuttamaan sähkön ostonsa. Toimitusvelvollisella sähkönmyyjällä tulisi olla mahdollisuus osaltaan vastata muiden sähkönmyyjien kilpailuun. Toimitusvelvollisella vähittäismyyjällä tulee olla toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille julkiset vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet, joilla asiakkaat saavat ostaa vähittäismyyjältä sähköä. Toimitusvelvollisuustariffeilla myytävän sähkön hinnoittelun tulee lisäksi olla kohtuullista.

Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisella myyjällä ei lähtökohtaisesti ole veloitetta myydä sähköä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkailleen tappiolla. Sähkömarkkinalainsäädännön lähtökohtana on, että sähkön vähittäismyyntitoiminta on avattu kilpailulle, jolloin vähittäismyyjät kilpailevat keskenään ja asettavat tuotteidensa hinnat ja ehdot vapaasti markkina- ja kilpailutilanteen mukaan. Lisäksi sähkön vähittäismyynti on yritystoimintaa, jonka tulisi olla kannattavaa liiketoimintaa sen jatkamisen kannalta. Sähkön vähittäismyyntitoiminnan harjoittaminen ei ole luvanvaraista eikä lainsäädäntö edellytä vähittäismyyntiä harjoittavalta yritykseltä pääomaa tai muun liiketoiminnan harjoittamista, jotta yritys voisi tarvittaessa kattaa toimitusvelvollisessa vähittäismyynnissä syntyneet tappiot.

Edelleen Energiavirasto katsoo, ettei sähkömarkkinalain 67 §:ssä tarkoitetun kohtuullisen hinnan voida katsoa tarkoittavan jotain tiettyä, esimerkiksi markkinatilanteesta riippumatonta kiinteää hintaa, jolla kaikkien toimitusvelvollisten myyjien tulisi myydä sähköä toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille.

Lainsäädännössä ei ole otettu tarkemmin kantaa, miten sähkömarkkinalain 67 §:n mukaista toimitusvelvollisuushinnan kohtuullisuutta tulee arvioida. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisen sähkönmyyntituotteen kohtuullista hintaa voidaan arvioida kahdesta eri näkökulmasta. Ensinnäkin hinnan kohtuullisuutta voidaan arvioida sen perusteella, vastaako toimitusvelvollisuusasiakkailta veloitettu hinta myyjälle aiheutuneita kustannuksia. Toinen vaihtoehto on arvioida, perustuuko myyjän toimitusvelvollisuusasiakkailta veloittama hinta markkinapohjaiseen hinnoitteluun.

Energiavirasto toteaa, että kustannuksiin sidotussa mallissa määritetään kohtuullinen tuottotaso riippuen toiminnan kustannuksista. Kohtuullisen tuottotason eli esimerkiksi liikevoittoprosentin tulisi lähtökohtaisesti vastata vertailukelpoisen kilpailun liiketoiminnan tuottotasoa. Mallia käytetään kohtuullisen hinnan arviointiin erityisesti ei-kilpailluilla toimialoilla, joilla tarvitaan hintasääntelyä hintojen ja tuottotason pitämiseksi kilpailullisella tasolla. Kohtuullisuuden arviointi tehtäisiin vertaamalla yhtiön toimitusvelvollisen myynnin todellisia kustannuksia ja tuottoa vertailtavaan markkinaehtoisen liiketoiminnan kustannuksiin ja tuottoihin. Hinta olisi kohtuullinen, mikäli toimitusvelvollisuusmyynnistä saatu tuotto vastaisi vertailukelpoisesta markkinaehtoisesti toimivasta liiketoiminnasta saatua tuottoa. Lopullisen kohtuullisen tuottotason arvioinnissa olisi lisäksi huomioitava toimitusvelvollisen myynnin riskit suhteessa vertailtavaan kilpailtuun liiketoimintaan, yhtiökohtaiset erityispiirteet sekä tuottotason perusteena olevien kustannusten oikeellisuus.

Markkinaehtoisen hinnoittelun mallissa hinnan kohtuullisuus määritellään suhteessa johonkin vertailukelpoiseen markkinaehtoiseen hintaan. Tässä mallissa yhtiön tuottotasoa ei rajoiteta, vaan kohtuullinen hinta asetetaan kilpaillun markkinan määrittämälle tasolle, johon yksittäisen tuotteen hintaa voidaan verrata. Hinta on

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

kohtuullinen, mikäli se vastaa markkinaehtoista hintaa. Markkinaehtoisen hinnoittelun mallissa käytännössä määritetään kullekin toimitusvelvollisuustuotteelle vastaavien kilpailtujen tuotteiden perusteella markkinahintataso, jonka alittavat hinnat ovat kohtuullisia. Lopullisessa kohtuullisen hinnan arvioinnissa on tämän lisäksi otettava huomioon mahdolliset mm. liiketoimintariskeihin liittyvät erot toimitusvelvollisen ja markkinaehtoisen myynnin välillä.

EnergiaViraston valitsema malli toimitusvelvollisuustuotteiden kohtuullisen hinnan arvioimiseksi

EnergiaVirasto toteaa, että kilpailun piirissä olevat sähkömarkkinat ovat laajentuneet merkittävästi siitä, kun toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan sääntelystä on alun perin säädetty. Sähkön vähittäishinnat muodostuvat nykyään kilpaillulla markkinalla, joka estää tehokkaasti hintojen nousua kilpailullista tasapainoa korkeammalle. Toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan sääntelyn on määrä suojata kuluttajia, jotka eivät pysty kilpailuttamaan sähkösopimustaan, mutta kilpailullisten markkinoiden laajenemisen myötä tämä edustaa yhä pienempää osuutta solmituista sähkösopimuksista. Toimitusvelvollisuustuotteiden kohtuullisen hinnan arviointimenetelmää harkittaessa on myös huomioitava toimitusvelvollisen vähittäismyynnin suhde kilpailtuun vähittäismyyntiin.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaan toimitusvelvollisuuden piiriin kuulumista ei rajaa se, onko loppukäyttäjällä mahdollisuus kilpailuttaa sähkön hankintaansa ja onko hänelle tarjolla muita kilpailukykyisiä vaihtoehtoja sähkön hankintasopimukseksi. Kuluttajilla ja muilla loppukäyttäjillä, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa, on näin ollen halutessaan oikeus tehdä sähkön myyntisopimus toimitusvelvollisen vähittäismyyjän kanssa hänen tarjoamallaan toimitusvelvollisuustuotteella. Tämä mahdollistaa ensinnäkin sen, että toimitusvelvollisuuden piirissä olevat loppukäyttäjät voivat halutessaan tehdä sähkön myyntisopimuksen muun kuin toimitusvelvollisen vähittäismyyjän kanssa ja siirtyä ns. kilpailun piiriin, ja toisaalta myös sen, että he voivat aina halutessaan ilman erityistä syytä palata takaisin ja tehdä toimitusvelvollisuussopimuksen toimitusvelvollisen myyjän kanssa. EnergiaVirasto katsoo, että tällöin toimitusvelvollisuustuotteet kilpailevat muiden kilpailun piirissä tarjottujen sähkön vähittäismyyntisopimusten kanssa. Toimitusvelvollisuustuotteet ovat siten toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille eräänlainen viimesijainen vaihtoehto, jonka mukaisen sopimuksen ne voivat aina tehdä, mikäli ne mistä tahansa syystä eivät halua valita jotain muuta sähkön toimittajaa tai tehdä sopimusta toimitusvelvollisen myyjän tarjoamalle muulle sähkön myyntituotteelle.

Toimitusvelvollisuustuotteeksi on usein nimetty yksi tai useampia toimitusvelvollisen myyjän yleisesti tarjolla olevista markkinaehtoisista tuotteista, jolloin niiden hinta määräytyy markkinaehtoisesti ja pysyy myös ilman sääntelyä lähellä kilpailullista tasapainohintaa.

EnergiaVirasto toteaa edelleen, että sähkömarkkinoiden laajentumisen myötä myös toimijoiden loppukäyttäjille hankkimien sähkön järjestymistavat ovat monimuotoistuneet. Osa sähkönmyyjistä tuottaa edelleen itse sähköä, kun taas osa ostaa kaiken loppukäyttäjille myymänsä sähkön tukkumarkkinalta. Jotkin yhtiöt ovat myös erottaneet tuotannon ja myynnin konsernin sisällä kahteen liiketoiminnallisesti erilliseen toimintoon. EnergiaVirasto toteaa, että sähkömarkkinalainsäädäntö ei

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

edellyttä, että konsernissa tai yhtiössä olevan sähkön tuotantotoiminnan olisi myytävä tuottamansa sähkö suoraan konsernissa tai yhtiössä olevalle sähkön myyntitoiminnalle tai että myynnin olisi tapahduttava omakustannehintaan tai johonkin muuhun kuin markkinahintaan. Sähkön tuottajilla ja sähköyhtiöiden tuotantotoiminnoilla on vapaus päättää, myyvätkö ne tuottamansa sähkön esimerkiksi tukku-markkinoille vai myyvätkö ne sen kahdenvälisellä sopimuksella jollekin loppukäyttäjälle tai sähkön vähittäismyyjälle. Lisäksi tuottaja voi vapaasti sopia, millä hinnalla kahdenvälisissä sopimuksissa sähkö myydään.

Erot sähkön hankinnan järjestymistavoissa vaikuttavat siihen, millä hinnalla sähkön vähittäismyyjät voivat myydä sähköä. Energiavirasto toteaa, että vaikka osa yhtiöistä voi myydä ja on myynyt sähköä loppukäyttäjille alle markkinahinnan, yhtäkään toimitusvelvollista vähittäismyyjää ei sähkömarkkinalain perusteella voida velvoittaa tällaiseen toimintaan. Näin ollen kohtuullisen hinnan sitominen toimijan kustannuksiin on haastavaa, sillä kustannukset vaihtelevat toimijasta riippuen. Tällöin myös loppukäyttäjien maksama hinta sähköstä voisi vaihdella merkittävästi riippuen siitä, kenen myyjän toimitusvelvollisuuden piirissä he olisivat.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalainsäädännön perusteella loppukäyttäjän kynnys vaihtaa sähköntoimittajaa ja valita kilpailtu sähkösopimus on erittäin matala. Sähkömarkkinalainsäädäntö ei rajoita milloin ja kuinka usein loppukäyttäjä voi vaihtaa sähköntoimittajaansa. Ainoat rajoitukset liittyvät loppukäyttäjän voimassa olevaan määräaikaiseen sähkösopimukseen. Sähkömarkkinalain 26 §:n perusteella verkonhaltija ei myöskään saa periä erillistä maksua sähköntoimittajan vaihtamiseen liittyvistä suoritteistaan. Lisäksi sähkömarkkinalainsäädännön perusteella sähköntoimittajan vaihtamisen edellyttämä tiedonvaihtoprosessi voi kestää enintään kaksi viikkoa.

Energiavirasto toteaa, että toimitusvelvollisuuden piirissä olevien sähkön loppukäyttäjien alhainen kynnys vaihtaa sähköntoimittajaansa sekä sähkön vähittäismyyntisopimuksia tarjoavien kilpailevien sähkön vähittäismyyjien määrä että sähkömarkkinan nykytilanne tukevat markkinaehtoisin hinnoittelun mallin käyttämistä toimitusvelvollisten sähkönmyyntituotteiden hinnan kohtuullisuuden arvioinnissa. Toimitusvelvollisuustuotteiden hinta määräytyy markkinaehtoisesti, jolloin kustannuksiin sidottu hintasäätely ei ole tarpeellista ja saattaa jopa antaa virheellisen kuvan toimitusvelvollisuustuotteen hinnoittelusta. Kustannuksiin sidottuun malliin on vaikea sisällyttää olennaisia muutoksia markkinan toimintaympäristössä. Sähkökriisi on vaikuttanut esimerkiksi sähkön vähittäismyyntitoiminnan riskienhallintaan, jolla on perusteltuja vaikutuksia myös tuotteiden hintoihin ilman suoraa ja välttämätöntä vaikutusta toiminnan kustannuksiin.

Markkinaehtoisin hinnoittelun mallia ei voitaisi käyttää hinnan kohtuullisuuden arviointiin, mikäli sähkökriisi olisi aiheuttanut markkinahäiriön, joka olisi yleisesti nostanut sähkön vähittäismarkkinan keskihinnan kohtuuttomalle tasolle. Energiavirasto toteaa, että vähittäismarkkinan keskimääräinen hinta voisi olla kohtuuton, mikäli se ylittäisi huomattavasti ja perusteetta sähkön tukku-markkinahinnan tai mikäli vähittäishintojen keskimääräinen kehitys irtautuisi tukku-markkinahintojen kehityksestä.

Energiavirasto toteaa, että sähkön pörssihinnan määräytyessä jatkuvasti markkinaehtoisesti tukku-markkinoiden kysynnän ja tarjonnan perusteella,

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

pörssisähkösopimusten hinnat ovat määritelmällisesti kohtuullisia, mikäli sähkönmyyjän veloittama marginaali on kohtuullinen. Energiaviraston arvion mukaan myös muiden tarjolla olleiden sopimustyyppien hinnat ja saatavuus ovat keskimäärin kehittyneet johdonmukaisesti tukkumarkkinan kehityksen mukaisesti.

Lisäksi Energiavirasto on verrannut muiden vähittäismyyntisopimusten markkinahinnan kehitystä tukkumarkkinoiden hintakehitykseen. Toistaiseksi voimassa olevien ja määräaikaisten kiinteähintaisten sopimusten kohdalla tukkumarkkinoiden hintakehitystä on tarkasteltu sekä spot-hinnan että johdannaismarkkinoiden futuurituotteiden hintakehityksen perusteella. Johdannaismarkkinoiden tuotteita käytetään tukkumarkkinahinnan referenssinä, koska riskien hallitsemiseksi vähittäismyyjät pyrkivät suojaamaan omat sähkön hankintakustannuksensa ostamalla etukäteen suojaustuotteita johdannaismarkkinoilta sille ajalle, jolla ne sitoutuvat myymään sähköä kiinteään hintaan. Arvioinnissa on käytetty vähittäismyyntituotteiden hinnan tyyppilliselle kestolle verrannollisten futuurituotteiden hintoja kuten kvartaalihintoja. Analyysin perusteella keskimääräinen sähkön vähittäismarkkinahinta on seurannut hyvin tarkasti sähkön tukkumarkkinahintojen kehitystä.

Energiavirasto toteaa, että koska sähkön vähittäismarkkinahinnat ovat keskimäärin seuranneet sähkön tukkumarkkinahintojen kehitystä myös kriisiaikana, yksittäisten toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan kohtuullisuutta voidaan arvioida markkinaehtoisen hinnoittelun mallin mukaisesti vertaamalla sen hintaa vastaavan sopimustyyppin keskimääräiseen vähittäismarkkinahintaan. Yksittäisen toimitusvelvollisuustuotteen hinta voi olla kohtuuton, mikäli sen taso ylittää vertailukelpoisen markkinahinnan ja/tai sen hintakehitys poikkeaa yleisestä markkinahintojen kehityksestä.

Lumme Energia Oy:n toimitusvelvollisuustuotteiden hinnan kohtuullisuus

Perussähkö jatkuva -tuote

Lumme Energia Oy:n selvityksistä ilmenee, että sen toimitusvelvollinen tuote on ollut kiinteähintainen toistaiseksi voimassa oleva Perussähkö jatkuva -tuote 24.8.2022 saakka. Lumme Energia Oy on lakannut tarjoamasta Perussähkö jatkuva -tuotetta uusille asiakkaille toimitusvelvollisuustuotteena 25.8.2022 alkaen, jonka jälkeen toimitusvelvollisena tuotteena on ollut Pörssisähkö -tuote.

Energiavirasto toteaa, että Perussähkö jatkuva -tuotteeseen ennen 25.8.2022 tehdyt toimitusvelvollisuussopimukset ovat edellä esitetyin Lumme Energia Oy:n toimitusvelvollisuuden piiriin kuuluvia sähkönmyyntisopimuksia, joiden hinnoittelun sähkömarkkinalain 67 §:n mukaista kohtuullisuutta Energiavirasto on toimivaltaisen tutkimaan.

Energiavirasto toteaa selvyyden vuoksi, että Energiavirasto arvioi asianosaisen toimitusvelvollisuustuotteiden hinnoittelun kohtuullisuutta siltä osin kuin tuotteita on tarjottu Lumme Energian toimitusvelvollisuustuotteina.

Lumme Energia Oy on toimittanut Energiavirastolle erikseen toimitusvelvollisuustuotteena tarjottavan Perussähkö jatkuva -tuotteen kilowattituntikohtaiset hinnat tarkastelujaksolta sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron. Tuotteen

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

energiahinta sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron¹ on ollut tarkastelujakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana seuraava.

Perussähkö jatkuva -tuote

1.1.2022 – 28.2.2022	7,99 snt/kWh,
1.3.2022 – 31.5.2022	11,93 snt/kWh,
1.6.2022 – 30.9.2022	13,43 snt/kWh,
1.10.2022 – 30.11.2022	22,90 snt/kWh,
1.12.2022 – 31.12.2022	39,83 snt/kWh,
1.1.2023 – 31.1.2023	27,88 snt/kWh,
1.2.2023 – 30.4.2023	39,83 snt/kWh.

Näiden lisäksi Perussähkö jatkuva -tuotteesta on tarkasteluajanjakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 28.2.2022	4,49 €/kk,
1.3.2022 – 30.11.2022	5,49 €/kk,
1.12.2022 – 31.12.2022	4,87 €/kk,
1.1.2023 – 31.1.2023	3,41 €/kk,
1.2.2023 – 30.4.2023	4,87 €/kk.

Energiavirasto toteaa, että toistaiseksi voimassa olevan Perussähkö jatkuva -sähkönmyyntituotteen kohtuullisuutta voidaan arvioida markkinaehtoisen hinnoittelun mallin mukaisesti vertaamalla niiden hintaa vastaavan sopimustyyppin keskimääräiseen vähittäismarkkinahintaan.

Lumme Energia Oy on toimittanut Energiavirastolle selvityksen Perussähkö jatkuva -tuotteen hinnan muodostumisesta tarkastelujaksolla 1.1.2022-30.4.2023. Energiaviraston arvion mukaan Perussähkö jatkuva -tuotteen hinta on määräytynyt johdonmukaisesti suhteessa ilmoitettuihin tuotteen hinnanmääräytymisperusteisiin. Tuotteen hinnanmääräytymisperusteet ovat Energiaviraston arvion mukaan markkinan yleisten käytäntöjen mukaisia.

Energiavirasto on verrannut Perussähkö jatkuva -tuotteen hintaa ja hinnan kehitystä toistaiseksi voimassa olevien sopimusten markkinahinnan kehitykseen tarkastelujaksolla 1.1.2022-30.4.2023. Toistaiseksi voimassa olevien sopimusten markkinahinta on arvioitu Suomen 29 suurimman sähkönmyyjän tarjoamien vertailukelpoisten toistaiseksi voimassa olevien sopimusten perusteella. Vertailuryhmä ei sisällä Lumme Energia Oy:tä.

Energiaviraston laatiman arvion mukaan Perussähkö jatkuva -tuotteen hinta on vastannut tai alittanut vertailuryhmän keskimääräisen hintatason tammikuun 2022 ja tammikuun 2023 välillä. Perussähkö jatkuva -tuote on ollut kalleimpien tuotteiden joukossa helmikuun ja huhtikuun 2023 välillä, jolloin se on ylittänyt

¹ Arvonlisävero on ollut 1.1.2022-30.11.2022 24 prosenttia ja 1.12.2022-30.4.2023 10 prosenttia.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

vertailuryhmän keskimääräisen hintatason. Perussähkö jatkuva -tuotteen hintaa on korotettu markkinan kehityksen mukaisesti joulukuussa 2022, minkä jälkeen Lumme Energia Oy on tammikuussa 2023 toteuttanut väliaikaisen 30 % alennuksen tuotteen hintaan. Alennuksen loppuessa helmikuussa 2023 markkinan yleinen hintataso oli laskenut, jolloin Perussähkö jatkuva -tuote siirtyi kalliimpien tuotteiden joukkoon.

Energiaviraston laatimassa arvioissa vertailujoukkona toimii Sähkön hintavertailu -palvelussa tarjolla olevat uusmyyntituotteet, joiden hinnat voivat reagoida tukku-markkinan hintojen muutoksiin vanhoja olemassa olevia sopimuksia nopeammin. Sähkön hintavertailu -palveluun on ilmoitettu vuoden 2023 puolella markkinoiden tasaannuttua uusmyyntituotteita, joiden hankintahinta on vuoden 2023 tukku-markkinan hintakehityksen takia selvästi loppuvuotta 2022 matalammalla tasolla. Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä on Perussähkö jatkuva -tuotteen ilmoitettujen pidempiaikaisten hinnanmääräytymisperusteiden takia ollut perusteltu syy pitää hinta korkeammalla tasolla helmikuun ja huhtikuun 2023 välillä. Energiavirasto katsoo, että markkinaehtoisuuden arvioinnissa suurempi painoarvo on näin ollen annettava hankinta- ja myyntihinnan suhteen ja hintakehityksen arvioinnille.

Energiavirasto toteaa, että Perussähkö jatkuva -tuotteen hinta on kehittynyt johdonmukaisesti markkinatilanteen kehitystä vastaavalla tavalla, ja hintojen muutokset ovat noudattaneet Energiavirastolle ilmoitettuja hinnanmääräytymisperusteita. Vertailu ei anna viitteitä siitä, että Perussähkö jatkuva -tuotteen hinta olisi tarkastelujaksolla merkittävästi ylittänyt vertailukelpoisen keskimääräisen markkinahinnan tai että Perussähkö jatkuva -tuotteen hintakehitys olisi merkityksellisesti poikennut yleisestä vertailukelpoisten markkinahintojen kehityksestä.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määritellesään Perussähkö jatkuva -tuotteen hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on toimitusvelvollisena tuotteena.

Pörssisähkö -tuote

Lumme Energia Oy on toimittamissaan selvityksissään lisäksi kertonut, että se on tarjonnut myös vaihtuvahintaista pörssisähkötuotetta toimitusvelvollisuustuotteenaan tarkastelujakson ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023. Asianosaiselta saadun selvityksen perusteella Pörssisähkö -tuotteen kokonaishinta muodostuu sähköenergian hinnasta, Lumpeen marginaalista sekä kiinteästä kuukausittain veloittavasta perusmaksusta ja lisäksi hintaan lisätään kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukainen arvonlisävero. Edelleen asianosainen on todennut, että sähköenergian hinta määräytyy Nord Pool -sähköpörssissä tunneittain vaihtuvan Suomen spot-hinnan perusteella. Lumpeen asiakkaille toimitetusta sähköenergiasta maksettava hinta saadaan, kun asiakkaan jokaisen tunnin sähkönkulutus (kWh) kerrotaan kyseisen tunnin spot-hinnalla (snt/kWh)

Lumme Energia Oy on toimittanut Energiavirastolle erikseen tiedon pörssisähkötuotteen marginaalin ja perusmaksun suuruudesta tarkastelujaksolla sisältäen 24 prosentin arvonlisäveron. Energiavirasto on muuttanut toimitetut hinnat tarvittavilta osin vastaamaan kulloinkin voimassa olevaa arvonlisäveroa. Energiavirasto on

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

myös tarkastellut Sähkön hintavertailu – palveluun ilmoitettuja tietoja. Pörssisähkötuotteen marginaalin suuruus sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron²

Pörssisähkö -tuote

1.1.2022 – 31.10.2022	0,25 snt/kWh,
1.11.2022 – 30.11.2022	0,49snt/kWh,
1.12.2022 – 30.4.2023	0,43 snt/kwh

Näiden lisäksi Pörssisähkö-tuotteesta on tarkasteluajanjakson 1.1.2022-30.4.2023 aikana peritty kuukausikohtainen perusmaksu (sisältäen kulloinkin voimassa olleen arvonlisäveron):

1.1.2022 – 31.10.2022	2,99 €/kk,
1.11.2022 – 30.11.2022	3,99 €/kk,
1.12.2022 – 30.4.2023	3,54 €/kk.

Energiavirasto toteaa, että koska sähkön pörssihinta määräytyy jatkuvasti markkinaehtoisesti tukkumarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan perusteella, pörssisähkötuotteen kohtuullisuutta voidaan arvioida vertaamalla tuotteen hintaa ja sen kehitystä vastaavan sopimustyyppin keskimääräisiin markkinahintoihin. Näin ollen pörssisähkösopimuksen hinta on määritelmällisesti kohtuullinen, kunhan sen marginaali ja perusmaksu on asetettu kohtuulliselle tasolle. Siten kohtuullisuusarviointi koskee vain pörssisähkötuotteen marginaalia ja perusmaksua.

Energiavirasto on verrannut pörssisähkötuotteen marginaalia ja perusmaksua sekä niiden kehitystä pörssisähkösopimusten markkinahintojen kehitykseen ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023. Markkinahinta on arvioitu Suomen 29 suurimman vähittäismyyjän tarjoamien vertailukelpoisten pörssisähkösopimusten marginaalien ja perusmaksujen suuruuden perusteella. Vertailuryhmä ei sisällä Lumme Energia Oy:tä.

Energiaviraston laatiman arvion mukaan Pörssisähkö -tuotteen marginaali ja perusmaksu on ollut tasoltaan lähellä vertailtavien markkinahintojen mediaania koko tarkastelujakson ajan.

Energiavirasto toteaa näin ollen, että Lumme Energia Oy:n Pörssisähkö -tuotteen hinta on vastannut vertailukelpoisten tuotteiden markkinaehtoista hintaa tarkastelujaksolla ja sen hinta on myös kehittynyt johdonmukaisesti markkinatilanteen kehitystä vastaavalla tavalla. Vertailu ei siten anna viitteitä siitä, että pörssisähkötuotteen hinta olisi tarkastelujaksolla merkittävästi ylittänyt vertailukelpoisen keskimääräisen markkinahinnan tai että pörssisähkötuotteen hinnan kehitys olisi merkityksellisesti poikennut yleisestä vertailukelpoisten markkinahintojen kehityksestä.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määritellensä Pörssisähkö -tuotteen hinnan

² Arvonlisävero on ollut 24 prosenttia aikavälillä 1.1.2022 – 30.11.2022 ja 10 prosenttia aikavälillä 1.12.2022 – 30.4.2023.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

tarkastelujaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on toimitusvelvollisena tuotteena.

Pörssisähkötuotteen tarjoaminen ainoana toimitusvelvollisuustuotteena

Lumme Energia Oy on selvityksissään kertonut, että se on 25.8.2022 alkaen tarjonnut pörssihintaan sidottua Pörssisähkö- sähkönmyyntituotetta ainoana sähkömarkkinalain 67 §:n mukaisena toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto toteaa, että pörssihintaan sidotulla sähkönmyyntituotteella tarkoitetaan tässä yhteydessä sähkönmyyntituotetta, jossa sähkön hinta on sidottu markkina-aikayksikössä vaihtuvaan sähköpörssin hintaan ennalta määritellyn laskenta-kaavan mukaisesti esimerkiksi siten, että hinta on pohjoismaisen sähköpörssin Nord Pool AS:n julkaisema sähkön tuntikohtainen Suomen aluehinta eli sähkön spot-hinta lisättynä kiinteällä marginaalilla. Asiassa on arvioitava, onko Lumme Energia Oy toimitusvelvollisena sähkönmyyjänä voinut tarjota tällaista pörssihintaan sidottua sähkönmyyntituotetta ainoana toimitusvelvollisena sähkönmyyntituotteena ajalla 25.8.2022-30.4.2023.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiselle.

Sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) 67 §:n 2 momenttia koskevien yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan huomattavan markkinavoiman vähittäismyyjällä tulee olla julkiset sähkönmyyntiehdot ja -hinnat toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia tai sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Toimitusvelvollinen vähittäismyyjä saa tarjota asiakkailleen sähköä myös julkisista ehdoista poikkeavilla ehdoilla, sillä myös toimitusvelvollisuuden piirissä olevat asiakkaat ovat oikeutettuja kilpailuttamaan sähkön ostonsa. Toimitusvelvollisella sähkönmyyjällä tulee olla mahdollisuus osaltaan vastata muiden sähkönmyyjien kilpailuun.

Energiavirasto toteaa, että sähkönkäyttäjän ja koko sähköjärjestelmän kannalta pörssihintaisen sähkönmyyntituotteen etuna on se, että sopimushinta seuraa sähköjärjestelmän kysynnän ja tarjonnan mukaan määräytyviä markkinahintoja ja sisältää asiakkaille kannusteita siirtää kulutusta pois kalleimmilta tunneilta, jolloin esimerkiksi sähkön tarjonnasta on niukkuutta. Asiakas voi siten omalla kulutuskäyttäytymisellään vaikuttaa sekä maksettavakseen tulevaan hintaan että sähköjärjestelmän tasapainoon. Toisaalta pörssisähkötuotteella asiakas kantaa sähkötukku- ja sähkösäätömarkkinoiden hintavaihtelusta aiheutuvan riskin siten, että asiakkaan maksettavaksi tuleva määrä saattaa vaihdella jyrkästikin hintatason vaihtelujen mukaan ja hintasidonnaisuuden aikarytmistä hyötyminen edellyttää asiakkaalta aktiivisuutta hinnanvaihtelujen seuraamisessa ja kulutuksen ajoituksen ohjaamisessa. Loppukäyttäjän näkökulmasta pörssisähkötuotteeseen sisältyy siten mahdollisuuksien lisäksi myös merkityksellisiä riskejä.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Energiavirasto toteaa, että pörssisähkösopimuksen hintaa loppukäyttäjän on vaikea ennakoida pidemmälle etukäteen. Pörssisähkötuohteen luonteeseen kuuluu, että sähköstä maksettava hinta vaihtelee voimakkaasti tunneittain ja kausittain, eikä loppukäyttäjä voi tietää sähkön hintaa yhtä päivää pidemmälle ajanjaksolle. Pörssihinnat julkistetaan edellisenä iltapäivänä seuraavalle päivälle, joten voidakseen sovittaa omaa kulutustaan pörssihinnan hintavaihteluiden mukaisesti, pörssihintojen vaihtelua on seurattava päivittäin. Pääsääntöisesti hintojen seuranta tapahtuu älylaitteiden tai internetin välityksellä. Tuohteen mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää siten loppukäyttäjältä tiettyjä valmiuksia esimerkiksi älylaitteiden käyttämiseen tuntihintojen seuraamiseksi tai älykkääseen sähkön kulutuksen ohjaukseen tuntihintojen perusteella.

Energiavirasto toteaa edelleen, että pörssisähkön hinnat vaihtelevat tunneittain huomattavastikin ja hintahuiput voivat kohota hyvinkin korkeiksi. Loppukäyttäjältä laskutettavaan summaan vaikuttavat merkittävästi asiakkaan kulutuskäyttäytyminen ja asumismuoto, joihin kaikilla toimitusvelvollisuuden piirissä olevilla loppukäyttäjillä ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia vaikuttaa. Kaikilla kuluttajilla ei ole valmiutta ja mahdollisuutta seurata hinnanmuutoksia päivittäin ja sovittaa omaa kulutustaan pörssisähkön hinnanvaihteluiden mukaisesti. Kaikki loppukäyttäjät eivät myöskään kykene optimoimaan sähkönkulutustaan niin, että mikäli heillä olisi pörssisähkötuohte, heidän maksamansa sähkön hinta olisi esimerkiksi korkeintaan yhtä suuri kuin pörssisähkön kuukausittainen keskihinta, vaan heidän maksamansa hinta sähköstä voi nousta paljon tätä korkeammaksi.

Energiavirasto toteaa, että lainsäädännön tarkoituksena on turvata sähkönsaanti myös passiivisille tai muutoin heikoimmassa asemassa oleville kuluttajille. Pörssisähkön sidottu sähkönhinta saattaa silloin muodostua hyvinkin korkeaksi, jos kuluttaja esimerkiksi käyttää paljon sähköä kalliina tunteina eikä hänellä ole valmiutta hyödyntää kulutuksessaan pörssisähkön halvempia tunteja, esimerkiksi koska hänen tietonsa pörssisähkön hinnanmuodostumisesta ovat puutteelliset.

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan toimitusvelvollisuuden piirissä olevien loppukäyttäjien sähkön myyntiehdot eivät saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia. Energiavirasto toteaa, että hinnan lisäksi myös toimitusvelvollisen sähkönmyyntituohteen muiden sopimusehtojen tulee olla kuluttajille kohtuullisia. Pörssisähkön hinnanvaihteluista hyötyminen edellyttää kuluttajalta päivittäistä hintojen seuranta ja sähkönkulutuksen ajoittamista hinnanvaihteluiden perusteella. Varsinkaan ns. heikoimmassa asemassa olevilla kuluttajilla ei välttämättä ole mahdollisuutta käyttää hintojen seurantaan tarvittavia laitteita tai osaamista hyödyntää hinnanvaihtelua kulutuksensa ajoittamisessa. Tällöin kuluttajan maksettavaksi tuleva lasku saattaa olla hyvinkin korkea.

Energiavirasto katsoo asiassa saadun selvityksen perusteella, että Lumme Energia Oy on 25.8.2022 alkaen tarjonnut uusille toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille ainoana toimitusvelvollisuustuotteenaan muuttuvahintaista pörssisähkötuohtetta. Energiavirasto katsoo Lumme Energia Oy:n toimineen 25.8.2022 alkaen sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin vastaisesti tarjotessaan toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkailleen ainoana toimitusvelvollisuustuotteena pörssihintaan sidottua sähkönmyyntituohtetta.

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Energiavirasto ei velvoita asianosaista korjaaviin toimenpiteisiin, koska sähkömarkkinalain muuttamisesta annettu laki (497/2023) on tullut voimaan 1.6.2023 ja sisältää tarkentavia säännöksiä tarjottavista toimitusvelvollisuustuotteista. Lakimuutoksen myötä sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa veloitetaan toimitusvelvolliset myyjät tarjoamaan toimitusvelvollisuuden piirissä oleville kuluttajille ja muille loppukäyttäjille näiden tarpeisiin sopivia erilaisia sähkönmyyntisopimuksia. Tarjottavat sähkönmyyntisopimukset eivät myöskään saa olla yksinomaan dynaamisen hinnan sähkötoimitussopimuksia ja muuhun muuttuvaan suureeseen perustuvia sähkönmyyntisopimuksia.

Tarkastelujaksolla tarjottujen toimitusvelvollisuustuotteiden myyntiehtojen ja -hintojen julkisuus sekä niiden ilmoittaminen Energiavirastolle

Sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan vähittäismyyjällä, jolla on toimitusvelvollisuus, on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet toimitusvelvollisuuden piirissä oleville loppukäyttäjille. Niissä ei saa olla kohtuuttomia eikä sähkökaupan kilpailua rajoittavia ehtoja. Kuluttajille suunnatut myyntiehdot on lisäksi esitettävä selkeällä ja ymmärrettävällä tavalla, eikä niihin saa sisältyä sopimusten ulkopuolisia esteitä kuluttajien oikeuksien toteutumiseksi.

Energiavirasto toteaa, että sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaan toimitusvelvollisilla myyjillä on oltava julkiset sähkön myyntiehdot ja -hinnat toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkailleen. Kyseisessä lainkohdassa tai sähkömarkkinalain säätämiseen johtaneessa hallituksen esityksessä (20/2013 vp) ei ole kuitenkaan tarkemmin avattu sitä, kuinka nämä tiedot olisivat esitettävä tai pidettävä julkisina.

Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisia tuotteita koskevaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaista julkisuusvelvoitetta ei täyty se, että tuotetta koskevat sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet olisivat saatavilla ainoastaan puhelinmyynnissä tai esimerkiksi erikseen tätä asiakaspalvelusta tiedustelemalla. Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollista tuotetta koskevat sähkön myyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet on oltava myyjän asiakaspalvelun lisäksi helposti saatavilla ja nähtävillä myös sähkömyyjien verkkosivuilla sekä muissa asiakaspalvelukanavissa siten, että toimitusvelvollisuuden piirissä oleva loppukäyttäjä saa tiedot niistä halutessaan vaivatta.

Sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitettut vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiavirastolle ennen niiden käyttöönottoa. Energiaviraston määräyksen sähkön vähittäismyyjän sähkömyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 122/002/2014) 4 §:n mukaan hintatiedot tulee toimittaa Energiavirastolle sähköisesti syöttämällä ne internetissä Energiaviraston hintatietojärjestelmään.

Perussähkö jatkuva -tuote

Asiassa saadun selvityksen perusteella Lumme Energia Oy on tarjonnut Perussähkö jatkuva -sähkömyyntituotetta tarkastelujakson aikana aikavälillä 1.1.2022 –

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

24.8.2022. Lumme Energia Oy on 15.2.2023 toimittamassaan selvityksessään kertonut, että Perussähkö jatkuva -tuote on ollut julkisesti näkyvillä Lumpeen verkkosivuilla ja asianosainen on lisäksi ilmoittanut, että tuotetta ei ole ilmoitettu Energiaviraston hintavertailupalveluun. Lisäselvityksessään 25.4.2023 asianosainen on ilmoittanut, että kaikkien tuotteiden myyntiehdot ovat olleet julkisesti saatavissa Lumme Energian verkkosivuilla. Lisäksi asianosainen on ilmoittanut, että kaikkien tuotteiden hinnat ovat olleet julkisesti saatavilla asiakaspalvelusta. Edelleen asianosaisen ilmoituksen mukaan Lumpeen asiakaspalvelusta on aina saanut tiedon toimitusvelvollisuustuotteista.

Asianosainen on lisäselvityksessään edelleen todennut, että perushinnaston hintatieto ei ole ollut verkkosivuilla eikä Energiaviraston palvelussa vuosina 2022 tai 2023 myöskään silloin kun niitä on vielä tarjottu uusille asiakkaille siitä syystä, että useat kilpailijat ovat Lumpeen saamien tietojen mukaan käyttäneet hintatietoa harhaanjohtavasti ständimyyntissä vertaamalla energian hintaa keskenään erilaisten tuotteiden kesken (toistaiseksi voimassa oleva vs. määräaikainen).

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:n selvityksen perusteella Perussähkö jatkuva -tuotteesta on esitetty julkisesti verkkosivuilla ainoastaan kyseisen tuotteen myyntiehdot ja hinnat ovat olleet saatavilla ainoastaan pyytämällä niitä erikseen asianosaisen asiakaspalvelusta. Energiavirasto toteaa, että ainoastaan myyntiehtojen pitäminen asiakkaiden saatavilla verkkosivuilla ilman, että myös tuotteiden hinnat ilmoitetaan, ei täytä sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin edellyttämää tuotteiden julkisuutta. Energiavirasto edelleen toteaa, että sillä seikalla, miten muut myyjät mahdollisesti käyttävät toisten myyjien julkaisemia hintatietoja, ei ole asiassa merkitystä ottaen huomioon sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa säädetyn velvollisuuden vähittäismyyjälle pitää vähittäismyyntiehdot ja -hinnat julkisina.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy:llä ei ole pitänyt julkisena vähittäismyyntihintoja toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille tarkastelujaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023, sinä aikana kuin Perussähkö jatkuva -tuotetta on tarjottu Lumme Energia Oy:n toimitusvelvollisuustuotteena.

Asianosaiselta saadun selvityksen perusteella Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin vastaisesti, kun se ei ole pitänyt pitäessään Perussähkö jatkuva -tuotteen myyntiehtoja ja -hintoja julkisina ajanjaksolla 1.1.2022 – 24.8.2022.

Tarkasteluajanjaksona voimassa olleen sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaan vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima, tulee toimittaa 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut vähittäismyyntiehdot ja -hinnat sekä niiden määräytymisperusteet Energiamarkkinavirastolle ennen niiden käyttöönottamista. Saman pykälän 2 momentin mukaan vähittäismyyjän tulee ilmoittaa Energiamarkkinavirastolle tai tämän määräämälle yhteisölle vähittäismyyntiehdot ja -hinnat, joilla vähittäismyyjä tarjoaa yleisesti sähköä kuluttajille sekä muille loppukäyttäjille, joiden käyttöpaikka on varustettu enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeilla tai joiden sähkönkäyttöpaikkaan ostetaan sähköä enintään 100 000 kilowattituntia vuodessa. Edelleen 3 momentin mukaan Energiamarkkinavirasto voi antaa tarkemmat määräykset, mitä vähittäismyyntiehtoihin ja -hintoihin sekä niiden

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

määräytymisperusteisiin liittyviä tietoja sille tulee toimittaa, miten tiedot tulee eritellä sekä miten tiedot tulee toimittaa.

Energiavirasto on 68 §:n 3 momentin nojalla antanut 4.3.2014 määräyksen sähkön vähittäismyyjän sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle (dnro 122/002/2014). Määräyksen 2 §:n 1 momentin mukaan sähkön vähittäismyyjän, jolla on huomattava markkinavoima jakeluverkonhaltijan vastuualueella tai johon sovelletaan huomattavan markkinavoiman omaavan vähittäismyyjän velvoitetta sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin perusteella, tulee ilmoittaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut vähittäismyyntihintansa Energiavirastolle. Lisäksi vähittäismyyjän tulee toimittaa sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentissa tarkoitetut myyntiehtonsa Energiavirastolle, mikäli ne poikkeavat kuluttajan kannalta olennaisella tavalla alalla yleisesti noudatetuista sähkönmyyntiehtoista. Saman pykälän 3 momentin mukaan sähkön vähittäismyyjän on ilmoitettava Energiavirastolle edellä 2 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuneista muutoksista. Ilmoitus on tehtävä ennen kuin muutokset tulevat voimaan ja siinä on yksilöitävä, milloin muutokset tulevat voimaan. Määräyksen 4 §:n mukaan määräyksen 2 §:ssä tarkoitetut hintatiedot tulee toimittaa Energiavirastolle sähköisesti syöttämällä ne internetissä Energiaviraston hintatietojärjestelmään.

Energiavirasto toteaa edellä olevan perusteella, että toimitusvelvollisuustuotteena tarjottava tuote tulee olla ilmoitettuna Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ennen kuin hinnat ja ehdot tai muutokset niissä tulevat voimaan. Toimitusvelvollisen vähittäismyyjän on huolehdittava, että Energiavirastolle on ilmoitettuna ajantasaiset tiedot kaikista voimassa olevista toimitusvelvollisuustuotteista.

Lumme Energia Oy on Energiavirastolle toimittamissa selvityksissään todennut, että Perussähkö jatkuva -tuote ei ole ollut ilmoitettuna Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palveluun.

Energiavirasto on myös 16.3.2026 tarkastellut Sähkön hintavertailu -palveluun ilmoitettuja sähkönmyyntituotteita Lumme Energia Oy:n osalta ja on tässä yhteydessä havainnut, että Perussähkö jatkuva -tuotetta ei ole ilmoitettu Sähkön hintavertailu -palveluun ennen 25.8.2022.

Energiavirasto katsoo, että asiassa saadun selvityksen perusteella Perussähkö jatkuva -tuotetta ei ole ilmoitettu Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palveluun ajanjaksolla 1.1.2022-24.8.2022, jonka jälkeen asianosainen on ilmoittanut toimitusvelvollisuustuotteensa vaihtuneen toiseen tuotteeseen Sähkön hintavertailu -palvelussa.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Perussähkö jatkuva -tuotetta Sähkön hintavertailu -palveluun tarkastelujaksolla ajalla 1.1.2022 - 24.8.2022 sinä aikana, kun Perussähkö jatkuva -tuotetta on tarjottu toimitusvelvollisuustuotteena.

Energiavirasto toteaa lisäksi selvyiden vuoksi, että sähkömarkkinalain 68 § ja Energiaviraston määräys sähkön vähittäismyyjän sähkönmyyntiehtojen ja -hintojen ilmoittamisesta Energiavirastolle eivät rajaa toimitusvelvollisuussopimusten myyntihintojen ja -ehtojen ilmoittamisvelvollisuuden koskevan ainoastaan niitä

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

toimitusvelvollisuussopimuksia, joita toimitusvelvollinen vähittäismyyjä tarjoaa uusille asiakkaille. Siten toimitusvelvollisen vähittäismyyjän olisi ilmoitettava Energiavirastolle kaikkien toimitusvelvollisuussopimusten voimassa olevat hinnat ja ehdot riippumatta siitä, tarjoaako myyjä kyseistä tuotetta uusille asiakkaille. Tiedot olisi ilmoitettava Sähkön hintavertailu -palvelussa.

Energiavirasto kuitenkin toteaa, että Sähkön hintavertailu -palvelussa vähittäismyyjän ei nykyisellään ole mahdollista määrittää, että ilmoitettua toimitusvelvollisuustuotetta ei tarjota enää uusille asiakkaille. Tämän vuoksi ilmoitetut tuotteet näkyvät myös loppukäyttäjien hintavertailussa, kun loppukäyttäjät vertailevat kulloinkin tarjolla olevia uusia sopimuksia. Tästä syystä Energiavirasto katsoo, että toimitusvelvollisen vähittäismyyjän ei tarvitse ilmoittaa Sähkön hintavertailu -palveluun voimassa olevia hintoja ja ehtoja niistä toimitusvelvollisuussopimuksista, joita ei enää tarjota uusille asiakkaille, niin kauan, kunnes Energiavirasto on lisännyt palveluun toiminnon, jolla myyjä voi määrittää, tarjoaako se sopimusta uusille asiakkaille vai ei.

Tämän perusteella Energiavirasto katsoo, ettei Lumme Energia Oy ole toiminut sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Perussähkö jatkuva -tuotetta Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palveluun ajanjaksolla 25.8.2022-30.4.2023.

Pörssisähkö -tuote

Asiassa saadun selvityksen perusteella Lumme Energia on tarjonnut Pörssisähkö -tuotetta toimitusvelvollisuustuotteenaan tarkastelujakson ajalla 1.1.2022 – 30.4.2023. Lumme Energia Oy on selvityksessään todennut, että Pörssisähkö -tuote on ollut julkisesti nähtävillä Lumpeen verkkosivuilla. Asianosainen on myös ilmoittanut, että Pörssisähkö -tuote on ilmoitettu Energiaviraston hintavertailupalveluun 17.4.2019 alkaen.

Lumme Energia Oy:n selvityksen perusteella Pörssisähkö -tuotteella on ollut julkiset myyntiehdot- ja hinnat toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille tarkastelujaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023, sinä aikana kuin Pörssisähkö -tuotetta on tarjottu Lumme Energia Oy:n toimitusvelvollisuustuotteena. Asianosaiselta saadun selvityksen perusteella Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin mukaisesti pitäessään Pörssisähkö -tuotteen myyntiehdot ja -hinnat julkisina ajanjaksolla 1.1.2022 – 30.4.2023.

Energiavirasto katsoo, että asianosainen on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin mukaisesti, kun se on ilmoittanut Pörssisähkö -tuotteen Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajalla 1.1.2022 – 30.4.2023.

Tutkimatta jättäminen

Energiavirastoon 7.11.2022 saapuneen tutkintapyyynnön (dnro 2541/040202/2022) tekijä (Tutkintapyyynnön tekijä A) on tutkintapyyntönsä muun ohella pyytänyt Energiavirastoa tutkimaan sähkönsopimukseen tehtyjä kohtuuttomia hinnankorotuksia.

Sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 20/2013 vp) yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Energiaviraston toimivalta ei ulottuisi valvottavan tai tämän asiakkaan välisiin sopimusriitoihin, jotka kuuluvat yleisten tuomioistuinten ratkaistaviksi. Edellä mainitussa hallituksen esityksessä todetaan edelleen, että kuluttaja-asiamies valvoo sähkö- ja maakaasualan yritysten ja kuluttajien välisiä sopimusehtoja koskevien säännösten noudattamista. Sopimusehtojen soveltamista koskevat riitatapaukset käsittelee kuluttajariitalautakunta tai käräjäoikeus.

Energiavirasto toteaa, että Energiaviraston toimivaltaan kuuluu sähkömarkkinalainsäädännössä sähkömarkkinoiden osapuolille asetettujen velvoitteiden noudattamisen valvonta yleisellä tasolla sekä mahdollisuus velvoittaa säännösten vastaisesti menetellyt taho korjaamaan vastaisuudessa menettelynsä lain tai säännösten mukaiseksi. Sen sijaan Energiaviraston toimivaltaan ei kuulu esimerkiksi sähkömarkkinoiden osapuolten yksittäisten sopimusoikeudellisten riitojen ratkaiseminen, kuten kuinka usein hinnankorotuksia tehdään tai ovatko yksittäiset hinnankorotukset kohtuuttomia. Energiaviraston toimivallassa ei ole tutkia, ovatko sähköyhtiön sopimusehdot tai hinnankorotukset kuluttajansuojalain (38/1978) mukaisia. Sopimusoikeudellisia riitoja käsitellään yleisissä alioikeuksissa. Kuluttaja voi saattaa yksittäisen riita-asian myös kuluttajariitalautakunnan oikeudellisesti sitomattoman ratkaisumenettelyn kohteeksi.

Näin ollen Energiavirasto katsoo, että sen toimivaltaan ei kuulu ratkaista sopimusriita-asioita sähkönkäyttäjien ja vähittäismyyjien välillä eikä tulkita yksittäisten sähkönmyyntisopimusten ehtoja. Energiavirasto jättää 7.11.2022 saapuneen tutkintapyyntön tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana näiltä osin.

Ratkaisu

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy ei ole menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin vastaisesti lopettaessaan Perussähkö jatkuva -tuotteen tarjoamisen toimitusvelvollisena tuotteena uusille asiakkaille 25.8.2022 alkaen.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määrittellessään Perussähkö jatkuva -tuotteen hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on ollut toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 1 momentin mukaisesti määrittellessään Pörssisähkö -tuotteen hinnan ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023 niiden asiakkaiden osalta, joilla se on ollut toimitusvelvollisena tuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, vastaisesti tarjotessaan toimitusvelvollisuuden piirissä oleville asiakkaille ainoana toimitusvelvollisuustuotteena pörssihintaan sidottua sähkönmyyntituotetta 25.8.2022-30.4.2023. Energiavirasto ei velvoita asiansaista korjaaviin toimenpiteisiin tästä päätöksestä ilmenevin perustein.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, vastaisesti kun se ei ole pitänyt Perussähkö

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

jatkuva -tuotteen myyntiehtoja ja -hintoja julkisina ajanjaksolla 1.1.2022-24.8.2022.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 67 §:n 2 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, mukaisesti pitäessään Pörssisähkö -tuotteen myyntiehdot ja -hinnat julkisina ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, mukaisesti, kun se on ilmoittanut Pörssisähkö -tuotteen Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksolla 1.1.2022-30.4.2023, kun tuotetta on tarjottu Lumme Energia Oy:n toimitusvelvollisuustuotteena.

Energiavirasto katsoo, että Lumme Energia Oy on menetellyt sähkömarkkinalain 68 §:n 1 momentin, sellaisena kuin se oli sähkömarkkinalain muuttamisesta annetun lain (497/2023) voimaan tullessa, vastaisesti, kun se ei ole ilmoittanut Perus-sähkö jatkuva -tuotetta Energiaviraston Sähkön hintavertailu -palvelussa ajanjaksolla 1.1.2022 - 24.8.2022.

Energiavirasto jättää Tutkintapyyntöön tekijä A:n tutkintapyyntöön tutkimatta toimivaltaansa kuulumattomana siltä osin kuin se koskee Lumme Energia Oy:n tekemiä hinnankorotuksia.

Sovelletut säännökset

Perusteluissa mainitut

Muutoksenhaku

Asianosainen saa hakea muutosta tähän päätökseen valittamalla markkinaoikeuteen noudattaen mitä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään.

Tutkintapyyntöön tekijä A saa hakea tähän päätökseen muutosta siltä osin kuin tutkintapyyntö on jätetty tutkimatta valittamalla markkinaoikeuteen noudattaen mitä laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa säädetään. Muilta osin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 7 §:n 1 momentin mukaan tutkintapyyntöön tekijät eivät saa hakea muutosta tähän päätökseen valittamalla.

Tätä päätöstä on sähkö- ja maakaasumarkkinoiden valvonnasta annetun lain (590/2013) 38 §:n mukaisesti noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei markkinaoikeus toisin määrää.

Valitusosoitus Lumme Energia Oy:lle ja Tutkintapyyntöön tekijä A:lle on päätöksen liitteenä.

Tiedoksianto

2541/040202/2022,
2009/040202/2022,
2668/040202/2022

Päätös annetaan Lumme Energia Oy:lle ja tutkintapyynnön tekijä A:lle tiedoksi hallintolain (434/2003) 60 §:n mukaisesti postitse saantitodistusta vastaan.

Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa juristi Jani Kostiainen (p. 029 5050 113, jani.kostiainen@energiavirasto.fi).

Liite Valitusosoitus

Jakelu Lumme Energia Oy
Tutkintapyynnön tekijä A

Tiedoksi Tutkintapyyntöjen tekijät (sähköpostitse)
Jakeluverkonhaltijat (sähköpostitse)
Energiateollisuus ry. (sähköpostitse)
Kilpailu- ja kuluttajavirasto (sähköpostitse)
Työ- ja elinkeinoministeriö/Energiaosasto (sähköpostitse)

Maksutta